

Rosmalla

Heemkundekring Rosmalen

Jaargang 24 - Nummer 2

COLOFON

Rosmalla (ISSN 0925-2894) wordt vier keer per jaar uitgegeven onder eindverantwoordelijkheid van het bestuur van de Heemkundekring Rosmalen.
Gevestigd in Perron 3 Rosmalen
Postbus 64 5240 AB Rosmalen

www.heemkundekringrosmalen.nl
info@heemkundekringrosmalen.nl

Bestuur Heemkundekring Rosmalen:

- Wilma van Creijl, voorzitter
- Secretaris:
- Henda Pennings, penningmeester
- Rien van Grunsven, bestuurslid
- Kitty van der Doelen-Crane

Werkgroep Redactieraad 'Rosmalla':

- Gerrit Mol
- Frans Vos
- Michiel van Heumen
- Wil Coppelmans (lay-out en tekstverwerking)

Productie:

- Druk: Nextprint B.V. Rosmalen

Losse nummers:

- € 5,50 per uitgave

Distributieadres:

- Henda Pennings
Vliertwijkstraat 4c
5249 RH Rosmalen

Kopijadres:

- Heemkundekring Rosmalen
Postbus 64 5240 AB Rosmalen
- g.mol@ziggo.nl

Ledenadministratie:

- Henda Pennings
Vliertwijkstraat 4c
5249RH Rosmalen

Iedere auteur draagt persoonlijke verantwoordelijkheid voor zijn of haar artikel. Niets uit deze uitgave mag worden vernoemd of bronvermelding plaatsvindt.

JAARGANG 24 - NUMMER 2 JUNI 2014

Inhoudsopgave	Pagina
<i>Redactie</i>	Voorwoord 2
<i>H. den Brok en H. Fokkens</i>	Rosmalen, Heeseind 2
<i>Jac J. Luyckx</i>	Hoogoord klassieke villa Monument in Rosmalen 5
<i>Martien Veekens</i>	1936: Komst School en Zusterklooster in Maliskamp 8
<i>Wim Veekens</i>	Maliskamp en omgeving aan de vergetelheid ontrokken (1): erfdeling anno 1667 20
<i>Henk de Werd</i>	Tijdbalk honderd jaar Rosmalen 1900-2000 22
Heemkundekring Rosmalen dankt zijn sponsors	32

Foto omslag:

Gezicht op Rosmalen met Lambertuskerk, gezien vanuit het noordoosten. Aquarel uit 1815, gemaakt door een zekere P. Testas en ondergebracht in de Brabant-Collectie van de Universiteit van Tilburg.

P. Testas is Mr. Pieter Testas (1799 – 1866) of diens vader Mr. Pieter Hendrik Testas (1761 – 1819), beiden uit Amsterdam. Laatstgenoemde was getrouwd met een dochter van de Rosmalense dorpssecretaris Johan Adriaan Esser. Deze familielatie verklaart het bestaan van een aantal vroeg 19e-eeuwse aquarellen van Rosmalen van de hand van Testas, aanwezig in de Brabant-Collectie

Voorwoord

In deze *Rosmalla* veel aandacht voor het verleden van een gemeenschap die de laatste tijd in positieve zin flink aan de weg timmert: Maliskamp. Een erfdeling uit 1667 en de geschiedenis van de zusters en het ontstaan van de lagere scholen worden uitvoerig belicht.

Bijzondere aandacht ook voor de canon van Rosmalen, ook al behelst die alleen de 20^e eeuw. Deze vormt een waardevolle aanvulling op de tijdbalk die op onze site te vinden is.

Onze heemkundekring ontving een grote hoeveelheid documentatie van Rosmalenaar Wil van den Elzen. Uit de hoeveelheid tijdschriften zocht de redactie een aantal artikelen die waardevol zijn om in het Rosmalens archief of in *Rosmalla* op te nemen. Uiteraard met toestemming. In deze uitgave aandacht voor een opgraving op het Heeseind en een nauwkeurige beschrijving van het majestueuze Hoogoord in de Stationsstraat.

De redactie wenst u veel leesplezier en een mooie zomer!

De redactie.

Rosmalen, Heeseind

H. den Brok en H. Fokkens

Met toestemming overgenomen uit het artikel 'Archeologische kroniek van Noord-Brabant 1991' in Brabants Heem, jrg 9, nr. 1, 2007

In het voorjaar van 1991 werd door aannemer Van den Berg te Rosmalen begonnen aan de ontgroning van een akker (ca. 3,5 ha) op de hoek van de Kerkdijk en de Heeseindseweg te Rosmalen. Omdat de akker wat hoger lag dan de omringende akkers, had zij de aandacht getrokken van enkele amateurarcheologen uit de omgeving, te weten H. den Brok, L. Ceelen (Heesch), P. Haane en G. Smits (Oss). Toen in het westelijke, laagstgelegen gedeelte met de ontgroning werd aangevangen, ontdekte men al vrij snel sporen van paalgaten en kuilen. Na de eerste vondsten werden de provinciaal archeoloog, drs. W.J.H. Verwers, en dr. H. Fokkens van de faculteit pre- en protohistorie van de Rijksuniversiteit Leiden gewaarschuwd. De laatste werkte, samen met drs. Z. van der Beek, drs. H. Scholte Lubberink, drs. L. Theunissen en A. Theunissen, enkele malen mee aan het optekenen van de grondsporen. Het meeste werk werd echter verricht door de heren Den Brok, Haane en Smits. H. den Brok zorgde ook voor de verwerking van de vondsten, terwijl P. Haane in de meeste gevallen dagrapporten schreef en de grondsporen tekende. Dit verslag is voor een be-

langrijk deel op zijn aantekeningen gebaseerd.

De vondsten in het terrein dateerden uit het Mesolithicum, het Laat-Neolithicum, de Midden-Bronstijd, de Late Bronstijd en de Vroege IJzertijd. Hoewel soms rijen palen te onderscheiden waren, kon in geen enkel geval een huisplattegrond worden herkend. Daarbij moet worden aangetekend dat niet alle ontgronde delen konden worden gecontroleerd en dat - ondanks de uitstekende medewerking van aannemer Van den Berg - het vlak soms onregelmatig was aangelegd.

Op het hogere deel van de akker bevond zich onder een dunne laag stuifzand een aantal vuursteenconcentraties. De kernstukken, vele afslagen en kleine klingen dateren waarschijnlijk uit het Laat-Mesolithicum. Het is niet onmogelijk dat het drietal crematies dat op enige afstand van elkaar werd ontdekt, in dezelfde periode thuishoort. Hoewel de crematies duidelijk als één pakketje in de bodem waren gedeponneerd, was van een grafkuil niets meer te herkennen. Het ontbreken van grondsporen rond de graven maakt een datering in de Late Bronstijd of de Vroege IJzertijd minder waarschijnlijk. In de urnenvelden komen weliswaar crematies zonder grafstructuren voor, maar nooit als enige vorm van begraving. In het terrein werden verder nergens aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van een urnenveld. Wel werd in de buurt van de crematies een aantal brandvlekken met houtskool gesignaleerd,

maar zonder spoor van crematie. Het is daarom goed mogelijk dat het hier om Mesolithische haardjes handelt. Verschillende van de paalkuilen moeten, gezien het daarin aangetroffen aardewerk, uit de Midden-Bronstijd dateren. Bovendien werd bij het uitzeven van de grond ook een pijlpunt uit die periode aangetroffen. In het westelijk deel van het terrein werd een aantal paalgaten aangetroffen die twee rijen vormden, maar de structuur is te fragmentarisch om zonder meer van een huis te kunnen spreken. Het aardewerk uit deze mogelijke structuur dateerde uit de Midden-Bronstijd.

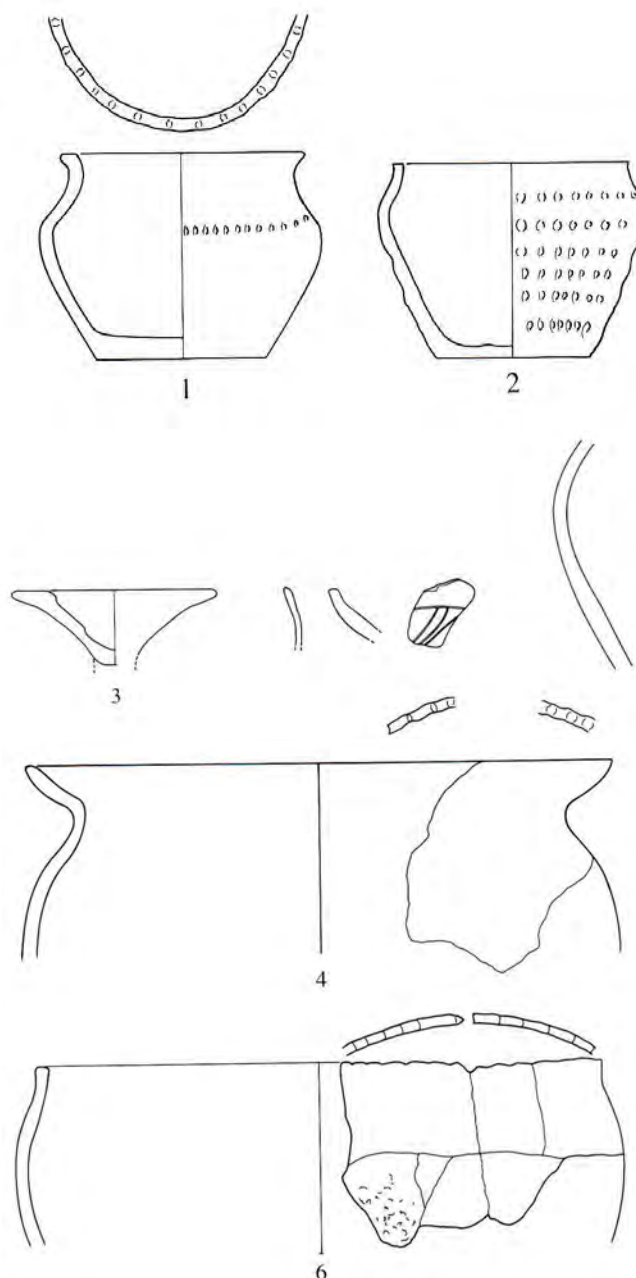
Tot de interessantste vondsten behoorde een aantal waterputten uit de Late Bronstijd en de Vroege IJzertijd. Eind mei 1991 werd op ongeveer 75 cm onder het maaiveld de eerste waterput aangetroffen waarin 15 in cirkelvorm geplaatste paaltjes zichtbaar waren; vermoedelijk de staanders van een vlechtwerkbeschoeiing.

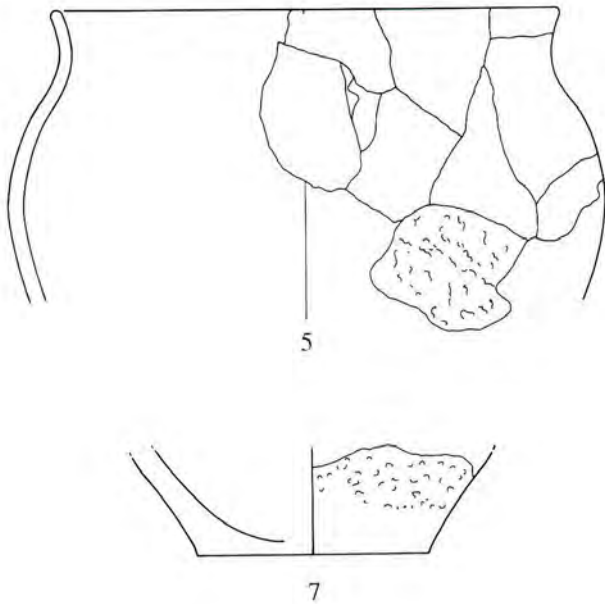
De paaltjes waren half rond of vierkant en hadden een lengte van ongeveer 75 cm. De doorsnede van de waterput bedroeg ruim 1 m. In de vulling van de waterput werd een aantal aardewerkscherven uit de Vroege IJzertijd aangetroffen.

In dezelfde omgeving werden in een kuil 5 aangepunte en gekloofde planken aangetroffen, variërend in lengte van 60-70 cm. De planken lagen zonder verband op de bodem van de kuil. Het is daarom aannemelijk dat het hier om de resten van een uitgegraven en deels hergebruikte waterput gaat. Het verschijnsel van uitgegraven van beschoeiingen en hergebruik elders is ook in het 7 km verder oostelijk gelegen Oss-Ussen een veel voorkomend verschijnsel. Scherven werden in de kuil niet aangetroffen. Tijdens de ontgroning zijn nog meer grote kuilen aangetroffen waarvan niet altijd duidelijk was of er sprake was van een waterput, omdat van een constructie niets meer zichtbaar was. In twee gevallen kon echter wel met zekerheid worden vastgesteld dat wij te maken hadden met een waterput. In één kuil bevond zich een uitgeholde boomstam die was ingegraven tot ver onder het grondwaterniveau en vermoedelijk in een open kuil heeft gestaan als welput. Ook in Oss-Ussen is deze vorm van waterput regelmatig aangetroffen. De boomstamput, waarvan de eerste duidelijke sporen zich ongeveer 80 cm onder het maaiveld bevonden, was aan de buitenzijde met behulp van een bijl opvallend glad afgewerkt. Met de nodige inspanning is het gelukt

de uitgeholde boomstam in zijn geheel te bergen en zij wordt thans ten behoeve van conservering zo goed mogelijk bewaard.

Het aardewerk dat uit de laatstgenoemde put tevoorschijn kwam is interessant omdat het een complex is uit het laatste deel van de Late Bronstijd, een periode waaruit in verhouding weinig materiaal bekend is. Het mooiste stuk is een compleet potje met een rij vinger-

topindrukken op de schouder (afb. 1).

Verder bevat het complex enkele besmeten en enkele gladwandige potten. Een van de scherven is een groot fragment van een schaalte waarvan de rand van het zogenaamde haakrand-type is (afb. 3). Dit type komt vrijwel alleen voor in de tweede helft van de Vroege IJzertijd, wanneer het een relatief - tenminste in Oss-Ussen - groot aandeel van aardewerkcomplexen kan innemen (tot 15 % in fase C, 650-575 v.Chr.;noot 1). Al het aardewerk is gemagerd met aardewerkgruis. Als geheel hoort het thuis in fase A of B van de typologie van Van den Broeke, dat wil zeggen 800-650 v.Chr. (determinatie P. van den Broeke). In de vulling van deze waterput werd ook nog iets aangetroffen wat aanvankelijk voor een stuk leer werd aangezien. Bij onder-

zoek door R. de Man (ROB) kwam men tot de verrassende ontdekking dat het een groot gedeelte van een doolhofzwam betrof. Dit type zwam gedijt goed op dood eikehout en moet aan de binnenkant van de waterput gegroeid zijn toen zij nog in gebruik was, of wellicht net buiten gebruik geraakt. Overigens was de uitgeholde stam geen eik, maar een els (determinatie drs. C. Vermeeren). De andere goed herkenbare waterput bestond uit een vierkant van staande, aangepunte planken, die aan de buitenzijde werden gestut door liggende planken of zware takken. In deze waterput zijn vrij veel versierde en onversierde scherven gevonden die voorlopig eveneens kunnen worden gedateerd in het laatste deel van de Late Bronstijd of het begin van de Vroege IJzertijd.

Een bijzondere vondst uit deze waterput is een aardewerk napje van slechts 4 cm hoog en 2 cm breed.

Tijdens de ontgroning werd duidelijk dat in de zuidwesthoek van de akker vroeger een vennetje heeft gelegen dat weer helemaal is dichtgegroeid, overstoven met wit zand, waarop zich vervolgens klei heeft afgezet. De afmeting van dat vennetje heeft ongeveer 50 x 25 m bedragen. In de veenachtige vulling van het vennetje zijn stukken beenderen aangetroffen die voor onderzoek worden bewaard.

H. den Brok

H. Fokkens, IPL

Noot 1: P.W. van den Broeke, W.A.B. van der Sanden, 'Getekend zand: tien jaar archeologisch onderzoek in Oss-Ussen', uitg. in samenw. met het gemeentebestuur van Oss, 1987, p, 36.

Hoogoord klassieke villa - Monument in Rosmalen

Jac J. Luyckx

Met toestemming overgenomen uit *Bossche Bladen*, jrg 9, nr. 1, 2007

Het uitbreidingsplan - zoals een bestemmingsplan toen nog heette - van 1957 voorzag in sloop van de klassieke villa 'Hoogoord' op de hoek van de Dorps-

straat en de Stationsstraat in Rosmalen. Want: een mooie plek om woningen te bouwen. Toch zou het anders lopen.

'Hoogoord' zag er in 1957 verwaarloosd uit, maar niet wat je noemt vervallen. Architect J. Verstappen zag er nog wel wat (lees: veel) in om zich daar in 1962 te vestigen. Dankzij hem prijkt 'het huis van meester Ceelen', zoals de oudere Rosmalenaren het laat negentiende-eeuwse pand met zijn fraaie neoclassicistische gevel kennen, heden ten dage op de gemeentelijke monumentenlijst. Zijn doopnaam staat echter onweerlegbaar op de pijlers van het al even klassieke, witte ijzeren toegangshek: HOOG aan de ene kant en OORD aan de overzijde. Volgens de gemiddelde Rosmalenaar kent hun woonplaats maar één monument: de aloude Lambertuskerk. Niets is minder waar. Rosmalen kent nog een tiental rijksmonumenten meer en daarenboven een stuk of veertig panden, die op de gemeentelijke monumentenlijst staan. Een van de mooiste gemeentelijke

monumenten is de 'klassieke villa' Hoogoord (Stationsstraat 2). Men herkent er ook de klassieke negentiende-eeuwse burgemeesterswoning in en dat zou best wel eens kunnen kloppen, want volgens de overlevering is het burgemeester L.L.M.A. Nieuwenhuijzen (1880-1911) geweest, die deze villa, sinds 1962 bewoond door de bekende Rosmalense architect J. Verstappen, heeft laten bouwen.(1) In de volksmond hoort men 'Hoogoord' echter vaker het huis van meester Ceelen noemen, want vóór Verstappen woonde de nog altijd niet vergeten hoofdonderwijzer Ceelen daar. Overigens heeft ook Verstappen (75) er de langste tijd gewoond, want hij is voornemens zijn huis te verkopen.

Representatief

BAAC Bouwhistorie en Archeologie B.V. rapporteerde in 2003-'04 zeer lovend over dit laat negentiende-eeuwse pand met zijn fraaie neoclassicistische lijstgevel. In het middenstuk, met bovenaan een gebogen fries die doorloopt in de kroonlijst van de gevel, is de bordeauxrode deur met getoogd bovenlicht als het ware 'verdiept' aangebracht. Met daarboven, gedragen door twee hardstenen consoles, het eveneens hardstenen balkon, voorzien van een smeedijzeren hekwerk. Boven de dubbele deur naar het balkon zorgde een half rond bovenlicht voor de nodige lichtinval op de zolder, waar in verband met de groei van het gezin Verstappen in de jaren zestig van de afgelopen eeuw vier slaapkamers en een badkamer werden gemaakt. Eerder was de eerste verdieping slechts zolder, met aan de voorzijde, rechts van het midden, één (ouder)slaapkamer. Opvallend zijn de zijgevels, die in blokmotief gepleisterd zijn. Volgens het deskundig oordeel van BAAC mag 'Hoogoord' representatief heten voor de villabouw aan het eind van de negentiende eeuw. Bij avond in floodlight wordt de schoonheid van het pand opvallend geaccentueerd.

Rijk gedecoreerd

Bij binnenkomst valt onmiddellijk de slingertrap met zijn 'rijk gedecoreerde trappaal en balusters met dezelfde allure' op. Onder de trap is de toegang - met nog een oud houten kaaskastje - naar een grote kelder met gewelven. Tegenover de trap hangt een enorme antieke, waarschijnlijk Italiaanse, spiegel, die in een goudkleurige lijst met een klassiek geornamenteerde kuif bijna tot aan het plafond reikt. Links van de gang die het huis in twee helften verdeelt, bevinden zich voor- en achterkamer, gescheiden door een wand met schuifdeuren. De originele stucwerk-plafonds met een rijk middenornament en een kabelomlijsting, sieren nog altijd beide kamers, maar van de overhoekse

schouwen heeft alleen die in de achterkamer de tijd overleefd. De achterkamer, klassiek gemeubileerd, krijgt extra allure door een 'monumentale' zeventiende-eeuwse kussenkast met een verborgen slot. Een ouderwets staaltje vakmanschap, te meer als men weet dat er geen spijker aan te pas is gekomen. Rechts van de gang

bevindt zich de vroegere spreekkamer - ook nog met origineel gestuct plafond - met daarachter een keuken, die eens zo groot is geworden en uitgebreid met een bijkeuken toen Verstappen aan de rechterzijde van zijn huis een grote serre liet bouwen, die het architectenbureau tot tekenkamer diende.

Rhododendrons

'Hoogoord' ligt midden in een grote tuin. Het gehele perceel is 4300 vierkante meter groot. Langs de Stationsstraat liet Verstappen z'n tuin volzetten met zo'n 78 rododendrons, nu nog elk jaar een lust voor het oog. Ook vanuit de serre, waar gedurende zoveel jaren een niet te stillen stroom bouwplannen van de tekentafels rolde. Heel veel woningwetwoningen, z'n eerste in Geffen, weet Verstappen nog. Aanzienlijke aantallen volgden, niet alleen in Geffen, maar ook in Rosmalen, Berlicum, Vlijmen, Berghem, enz. Veel utiliteitsbouw ook, zoals winkels en kantoren. Hier en daar, onder andere aan de Raadhuisstraat in Rosmalen, verrezen van zijn hand zogeheten Ontmoetingskerken, praktische rechthoekige ruimten ('blokkendozen') die in nieuwbouwwijken zowel kerk als ontmoetingsruimte waren. Van de industriële bouw die hij pleegde is een grote exportslachterij in Rotterdam hem het meest bijgebleven. 'Die slachterij moest zowel aan Nederlandse en Europese als aan Amerikaanse eisen voldoen.' In tal van plaatsen heeft het Rosmalense architectenbureau ook een stuk ruimtelijke ordening gedaan. Verstappen ontwierp voorts een prefab-bungalow, waarvan het prototype op het Sweelinckplein in 's-Hertogenbosch heeft gestaan. Er zouden er niet meer dan een stuk of acht volgen, want bungalows zetten weinig zoden aan de dijk in de strijd tegen de woningnood.

Lage plafonds ...

Na zijn studie VBO (Voortgezet Bouwkundig Onderwijs) in Arnhem - de voorloper van de Rietveldacademie - vestigde Verstappen zich in 1957 als architect. Ondanks toenmalige voorspellingen, dat de woningnood binnen drie jaar opgelost zou zijn, durfde Verstappen de 'grote stap' naar Rosmalen in 1962 wel aan. Als geboren en getogen Rosmalenaar wist hij als geen ander dat Rosmalen bekend staat als een echt aannemersdorp. Dat de verhuizing naar Rosmalen alleszins verantwoord was, werd bevestigd door de gang van zaken. In de hoogconjunctuur die zou volgen telde het architectenbureau van Verstappen wel acht of negen man. In 1996 hield Verstappen het voor gezien. Omdat het huis voor hem alleen natuurlijk veel te groot is heeft hij na lang wikken en wegen besloten de villa 'Hoogoord' te verkopen. Met de nodige pijn in het hart. 'Waar ik misschien wel het meeste aan zal moeten wennen zijn de lage plafonds die me staan te wachten als ik kleiner ga wonen.'

Noot

(1) Volgens de leggers van het kadaster in het archief van Rosmalen kocht burgemeester Nieuwenhuijzen in 1883 een akker ter plaatse van het huidige Stationsstraat 2 en bouwde hij daar in 1884 een huis (art.nrs. 918 en 1872). De even verderop gelegen spoorlijn was in 1881 in gebruik genomen.

1936: Komst School en Zusterklooster in de Maliskamp

Martien Veekens

In het Vademecum van religieuzen en hun kloosters in Noord-Brabant (*Alphen aan de Maas, 2010*) schrijft Jan Smits op pagina 699 en 700 een beknopte geschiedenis van het Bernadetteklooster, voorheen Regina Pacis.

Zijn tekst bevat echter slechts een summier deel van de historie van dit eens met een bovenregionale impact beladen zusterklooster in de Maliskamp. Het grootste deel van dit artikel kon ik schrijven dankzij hetgeen wijlen Pastoor Schoenmakers eens aan het papier wilde toevertrouwen.

Zusters van het Allerheiligste Hart van Jezus

De Zustercongregatie *Sorores Sanctissimi Cordis Jesu*, (SSCJ) is gesticht in 1886 te Moerdijk door Huberdina Merkelbach, die uit Hoogstraten afkomstig was. De zusters werden ook wel kortweg *Zusters van het Heilig Hart* genoemd, of *Zusters van*

Moerdijk. In Moerdijk beheerden zij de *Industrieschool voor Jonge juffrouwen* en het meisjesspensionaat *Sacré-Coeur*. Ook deden ze aan missiewerk op Zuid-Sumatra.

In 1937 kwam het *Bernadetteklooster* in de Maliskamp te Rosmalen gereed, waar ook de Zusters van Moerdijk onderwijs gingen verzorgen. Wijlen bouwpastoor C. Schoenmakers (1e pastoor van de Maliskamp) vertelde uitvoerig over de totstandkoming van dit klooster en in hun voetsporen het eerste onderwijs in de nog jonge parochie. Zijn verhaal staat

opgetekend in het in mei 2013 herontdekte *Registrum Memoriale Parochiae Sancta Bernadetae Soubirous Rosmalen "De Maliskamp"*.

Pastoor C. Schoenmakers schreef in zijn 'Memoriale': "Van het begin der onderhandelingen over de te stichten kerk is ook gesproken over het stichten van scholen en van zustersklooster.

De grootste moeilijkheid zou zijn de school voor Lager Onderwijs. De moeilijke omstandigheden om tot stichting te komen waren de crisistijd, die zich reeds vanaf November 1929 deed voelen en het punt "concentratie van scholen". Omdat in de parochie St. Lambertus een paar jaren te voren een nieuwe jongensschool met 6 lokalen was gebouwd, was een jongensschool voor ons uitgesloten. Wij zouden trachten te komen tot een meisjesschool. Gunstige omstandigheden voor ons waren; de miserabele toestand waarin de meisjesschool in het Dorp verkeerde; de 6 klassen waren over 2 gebouwen verdeeld gescheiden door openbaren weg, welke gebouwen ook nog niet precies geschikt waren.

Er is toen geconfereerd over een meisjesschool met Gemeentebestuur, Rector Goorts Bisschoppelijk School-inspecteur te 's Bosch, het Centraal Bureau voor Onderwijs en Opvoeding te 's Gravenhage, en met den Inspecteur voor Lager Onderwijs te 's Bosch. De groote struikelblok bleef het Gemeentebestuur voor wie uit den

weg geruimd moest worden “de groote steen des aanstoots” n.l. de oude jongensschool, waarin de 3 laagste leerjaren der meisjesschool waren ondergebracht. Wij deden een aanvraag voor de school in Februari 1935, doch de Gemeente zag in onze aanvraag een schoon middel om van die oude jongensschool af te komen en stelde als voorwaarde, dat de oude jongensschool door Kerkbestuur van de H. Lambertus te Rosmalen zou worden overgenomen. Door onderhandelingen verstreek de tijd van 3 maanden en moest weer een nieuwe een tweede aanvraag worden ingediend Eindelijk na veel geharrewar en met buitengewone medewerking van

Pastoor van der Meijden, die kostte wat het kostte ons een meisjesschool wilde bezorgen werd door de Gemeenteraad op 18 September 1935 besloten tot medewerking van een meisjesschool in de Maliskamp. Er was in die vergadering ook een schrijven van het

Kerkbestuur van St. Lambertus behandeld, waarin genoemd Kerkbestuur toezegde de oude jongensschool te zullen overnemen voor de som van f 5000, te betalen in 10 jaarlijkse termijnen van f 500, onder voorwaarde dat een school in Maliskamp zou komen In die vergadering van 18 Sept. 1935 ging het er rumoerig naar toe, daarbij werd afgegeven op architect, waarbij beweerd werd dat bij den Kerkbouw Rosmalensche arbeiders werden uitgeschakeld. (M.V.: Zie verderop)

Intusschen waren ook door mij besprekingen gevoerd met verschillende Besturen van Zusterscongregaties over het eventueel stichten van een klooster in Maliskamp. Als eerste werd gevraagd de Congregatie van Schijndel (deze hebben ook een klooster

in het dorp). Deze weigerde bij gebrek aan voldoende aantal zusters. Daarna zijn gevraagd de Zusters van Ronsse in België (deze bedienen de Psychiatrische inrichting Coudewater) en vonden het terrein ongeschikt (“smoesje”).

Eindexamenklas kweekschool Moerdijk 1931

Na nog enkele andere gevraagd te hebben, hadden wij succes bij de Zusters van het Allerh. Hart van Jezus te Moerdijk, die ik, na hun schrijven van 25 Juli 1934 waarin bleek dat zij niet ongenegen waren, bezocht heb op 30 Juli 1934. Na verschillende besprekingen was de slotsom deze: de Zusters zullen een huis stichten onder voorwaarde, dat ook een dagschool komt, die zij zullen bedienen. Tevens zal er aan verbonden worden een Bewaarschool en een Naaischool en zal het klooster ook ingericht worden als herstellingsoord en rustoord voor ziekelijke en oude zusters. Het Kerkbestuur schonk den grond 1 Hectare en 6 Are en zal de zusters van naai- en bewaarschool telken jaren per zuster f 50 subsidie schenken.

Het Bestuur van de Congregatie der Zusters van het Allerh. Hart van Jezus gunden den bouw van het klooster, naai- en bewaarschool aan J. Smolders te Tilburg. Het College van Burgemeester en Wethouders der Gemeente Rosmalen gunden de Lagere Meisjesschool aan G.A. Baten te Waspik.

Door beide aannemers werd een tiental dagen na de aanbesteding met de werkzaamheden begonnen.

Volgens de bestekken moesten de Lagere School op 1 November, de Bewaarschool op 15 Dec. 1936 en de Naaischool met klooster 30 April 1937 gereed zijn.

De zusters hebben tijdelijk bewoond en als klooster gebruikt het vergaderlokaal naast de sacristie en de daarboven gelegen zolders.”

Gemeenteraadsbesluit bouw van klooster en school

Zoals uit het verslag van wijlen Pastoor Schoenmakers mag blijken, ging de bouw van het zusterklooster en de meisjesschool in de Maliskamp niet geheel over rozen. De Rosmalense gemeenteraad ging pas overstag op 18 september 1935, na veel geharrewar, zoals uit de hier volgende krantenteksten (ingeplakt in het 'Memoriale') mag blijken.

Uit het verslag in de 'Provinciale Noordbrabantsche 's-Hertogenbossche Courant' van vrijdag 20 september 1935 (2de blad, 3de bladzijde) citeer ik:

“... Aan de orde kwam een aanvraag ex art. 72 der L.O. wet 1920 voor het Kerkbestuur der Parochie H. Bernadette om de benodigde gelden te ontvangen tot stichting eener R.K. Bijz. Lagere School in de Maliskamp.

Een schrijven was ingekomen van het Kerkbestuur van St. Lambertus mededeelend, dat het de oude jongensschool zal overnemen voor f 5000; tevens werd gevraagd, of de gemeente bereid was bij te dragen 20% in de kosten van den bouw eener bewaarschool die begroot zijn op f 16000.

Het lid Kruitwagen vroeg of er al een begrooting gemaakt is. Als het besluit gevallen is, aldus spr., hebben wij in zoo'n bouw niets te zeggen en zitten we vast aan het bedrag. Wij hebben zulks gezien bij de kerk in de Maliskamp. Wij zijn goed voor het geld, maar de krachten van hier worden uitgeschakeld.

Het lid Westelaken vond dit een blaam werpen op het Kerkbestuur.

Het lid Noppen vond dit absoluut geen blaam, dergelijke dingen moeten gezegd worden; het Kerkbestuur staat daar buiten, doch een en ander ligt aan den architect.

Het lid Kruitwagen voelde veel voor een begrotingscommissie, die samenwerkt met den architect. Een school in de Maliskamp is noodig, maar dan moet het niet gaan op dezelfde wijze als met de kerk. Een goede eenvoudige school is noodig, maar niet zo overdreven luxueus als met de school in het dorp.

Het lid Westelaken vond, dat het lid Kruitwagen te ver ging.

Het lid Noppen vond, dat het Kerkbestuur met het dagelijksch bestuur in overleg moest treden.

Verscheidene leden waren het daarmee eens; het geld moet in de gemeente blijven.

De voorzitter zeide er voor te zijn zooveel mogelijk alles hier te houden; bestek en teekening zullen worden ingezien. De aanneming werd daarop toegestaan.”

In het verslag gepubliceerd in 'Het Huisgezin' van vrijdag 20 september 1935 (3de blad, 3de bladzijde) wordt het raadsverslag ietwat anders samengevat:

“Op voorstel van B. en W. wordt na breedvoerige bespreking besloten op de genoemde voorwaarden van het Kerkbestuur van St. Lambertus in te gaan en wordt verder besloten de gevraagde gunning door het Kerkbestuur in de Maliskamp toe te staan.

De leden Kruitwagen en Noppen dringen sterk aan op vastlegging van de bepaling, dat Rosmaalsche arbeiders bij deze werkzaamheden zullen worden te werk gesteld. Het lid Kruitwagen haalt eenige voorbeelden aan dat tijdens den bouw van de RK. kerk Rosmaalsche arbeiders daar geen werk konden vinden.

Het lid Noppen dringt aan op gezamenlijk overleg, hetgeen door den Voorzitter wordt toegezegd.”

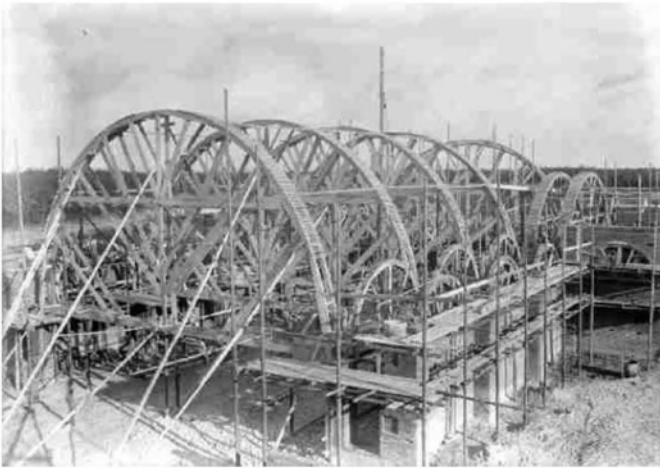
Ingezonden polemieek betreffende de aanbesteding

'Buiten verantwoordelijkheid der Redactie' volgen daarna een tweetal 'Ingezonden Stukken' welke ingaan op de aantijging dat de 'Rosmaalsche arbeiders' een mogelijkheid tot werken zou zijn ontnomen. Op de eerste reactie van 'De Directie Kerkbouw, Maliskamp', wordt direct gereageerd door de heren H.F. Kruitwagen (Rijksweg E 125) en H.W. Noppen (Weidestraat G 14a). De commentaren van laatstgenoemde raadsleden heb ik in cursief direct achter die van 'De Directie Kerkbouw' geplaatst.

“Met het lid Westelaken, die opmerkte, dat hier een blaam geworpen wordt, zijn wij het absoluut eens. Men vestigt den indruk alsof werkelijk in zijn algemeenheid Rosmalensche arbeiders zouden zijn uitgeschakeld bij den kerkbouw en er geen rekening is gehouden met de Gemeentebelangen van Rosmalen. Om die verkeerde opinie's recht te zetten en de bevolking van Rosmalen

een goed inzicht te geven over deze kwestie, die al lang staat in het brandpunt van veler bespreking en waarover velen een verkeerd oordeel geveld hebben en nu door het Raadsverslag in hunne opinie bevestigd worden, meent de Directie van Kerkbouw Maliskamp goed te doen langs dezen weg enkele cijfers te publiceeren en feiten mede te deelen, waaruit blijkt, dat die uitlatingen in de gemeenteraadszitting van 18 September 1935 en bij andere gelegenheden niet te verantwoorden zijn:

Een blaam is er geworpen op de Rosmalensche onderaannemers en arbeiders door de directie van den kerkbouw Maliskamp. Zie, mr. de Redacteur, de toedracht van de zaak, die met recht het brandpunt van veler bespreking is.

1. Vanaf 2 October 1934 (begin der werkzaamheden aan den kerkbouw) is door gezamenlijke arbeiders aan den kerkbouw gewerkt; verdeeld aldus: 382 weken door Rosmalensche arbeiders en 349 weken door niet-Rosmalensche arbeiders.

Ik zal maar beginnen met punt 1 van het ingezonden stuk. Daar wordt in vermeld dat van de 731 werkweken, er 382 door Rosmalensche arbeiders werd gewerkt. Och mr. de Redacteur, dat zegt voor mij niets, want het is een bekend feit, dat zeer goede steigermakers en arbeiders uit Rosmalen ter zijde werden gesteld voor arbeiders uit Tilburg. De teleurstelling hiervan laat zich begrijpen, terwijl alle mogelijke toezeggingen van hen waren gedaan.

2. Het aanvoeren van alle baksteenen (van fabriek naar kerk), alle natuursteen (vanaf station Rosmalen) alle metselzand, kiezel, grint, het geheele aanvoeren van gereedschappen en hulpmateriaal en het terugbrengen daarvan is uitgevoerd door een Rosmalenschen expediteur.

Ten tweede: Dat de benodigde steenen, zand, grind enz. vervoerd zijn geworden door een Rosmalensche expediteur, kwam omdat hij voor dat transport verreweg de goedkoopste aanbieding had gedaan. Dus een zuiver financieel belang.

3. Het schilderwerk aan kerk en pastorie is uitgevoerd door een Rosmalenschen schilderspatroon, die met zijn gezamenlijk personeel aldaar geruimen tijd werk gevonden hebben.

4. Alle loodgieterswerken zijn uitgevoerd door een Rosmalenschen instaliteur.

Ten derde en ten vierde: Dat het schilderwerk en loodgieterswerk is uitbesteed aan Rosmalensche patroons, is juist. Maar ook zij deden voor deze werkzaamheden de goedkoopste aanbieding. Dus ook een zuiver financieel belang.

Maar mr. de Redacteur, hoe zijn deze ondernemers, met hun scherpe lage prijzen, door de directe behandeld geworden??

Terwijl zij eenerzijds verblijd waren, arbeid te hebben gevonden voor hen zelf en hun personeel, en met noesten ijver trachtten in hun levensonderhoud te voorzien, werden zij door de directie daarin ten zeerste teleurgesteld. En nu komt het pas mr. de Redacteur!

Doordat noch de Patroons noch hun perssoneel bekwaam werden gevonden om dat werk te maken, werden zij z.m. door de directie gedwongen, arbeiders uit Tilburg te laten komen, tegen zeer hoge loonen en zodoende hun eigen personeel naar huis moesten zenden, en begrijpelijker wijze werd zodoende dit werk voor hun persoonlijk, een groote finantieele strop.

Tevens kan ik hier aan toevoegen, dat zij door deze behandeling van de Directie, met een mandaat van onbekwaamheid naar huis werden gezonden, terwijl

deze patroons al jaren tot volle tevredenheid van vele directies hadden gewerkt en nog steeds werken.

Mr. de Redacteur, dan wordt er in het ingezonden stuk nog van blaam gesproken. Maar hier op dit werk in de Maliskamp is een blaam geworpen door de directie, op de Rosmalensche werkgevers en werknemers.

Is het dan te verwonderen dat deze Kerkbouw het brandpunt van besprekingen is?

Is het dan te verwonderen dat er in de gemeenteraad stemmen opgaan die medezeggenschap wenschen met werken, waarvoor door de gemeente subsidie wordt verleend?

Is het dan te verwonderen, dat noch de Rosmalensche werkgevers noch werknemers, op een directie gesteld zijn, die er een dergelijk afbraak systeem op na houden? laat ze dat elders maar doen als ze er genoeg mede nemen. Wij voelen ons verplicht, ons daar tegen te verzetten, zoo hard en zoo lang als we eenigszins kunnen, en hen voorgoed te weren in onze gemeente.

5. Aan een Rosmalenschen electricch-installateur is althans gelegenheid gegeven om in te schrijven voor de geheele electriche installatie van kerk en pastorie (om te groot verschil met laagsten inschrijver kon hem echter het werk niet gegund worden).

Ten vijfde: De Rosmalensche electriche installateur was achteraf gelukkig te duur. Hem was ontegenzeggelijk door de directie het lot van de twee bovengenoemde toegediend. Nu bleef hij gelukkig voor een finantieele strop gespaard.

6. Buiten het bestek zijn bovendien voor het egaliseeren van het terrein, aanleggen van kerkhof en verdere noodzakelijke grondwerken, behalve één voorman of uitvoerder, uitsluitend Rosmalensche arbeiders en voorlieden te werk gesteld; aan welke Rosmalensche arbeiders en voorlieden samen een loon is uitgekeerd van netto ruim 1800 gulden; en bovendien nog aan een Rosmalenschen expediteur voor vrachten de som van 200 gulden.

Ten zesde: dat de grondwerken onder zes genoemd, door de Rosmalenchen grondwerkers zijn tot stand gebracht, is een zuiver finantieel belang geweest, want het is alom bekend dat de Rosmalensche grondwerker, alsmede van den beste in den lande bekend staat. Dat is een aangeboren gave, die speciaal de Rosmalensche grondwerker siert.

7. De levering van alle metselmateriaal is geschied door een Rosmalenschen leverancier.

Ten zevende: dat de levering van alle metselartikelen door een Rosmalensche leverancier is geschied, is geheel buiten de waarheid. Al deze materialen zijn betrokken door een firma, welke in Den Bosch is gevestigd.

En nu onze vraag: Kan iemand nu nog volhouden, dat Rosmalensche krachten bij den kerkbouw zijn uitgeschakeld? Er is gezegd: "Wij zijn goed voor het geld, maar krachten van hier worden uitgeschakeld" o.i. komt dat practisch hierop neer: de Gemeente kan wel subsidie geven (deze bedraagt 18 jaren lang jaarlijks 250 gulden), doch wij krijgen er niets of niet voldoende voor terug. Laat degenen die aldus praten of het met die sprekers eens zijn, eens uitrekenen alleen nog maar wat staat onder 1 en 6, en dan zal men met een eenvoudig rekensommetje tot de bevinding komen, dat er veel meer geld in Rosmalen is binnengekomen als de geheele subsidie bedraagt.

Uit deze 7 punten blijkt ten duidelijkste, en wij hopen, dat zulks nu ook door eenieder goed begrepen wordt, dat de kerk van de Maliskamp niet alleen godsdienstig en geestelijk, doch ook finantieel een groot voordeel is geweest voor de gemeente Rosmalen en vele

Rosmalensche ingezetenen daarvan in zeer ruime mate financieel hebben kunnen profiteeren.

De redactie voor de welwillendheid van plaatsing dankend.

De Directie Kerkbouw, Maliskamp.
Rosmalen, Maliskamp, Sept. 1935.

Mr. de Redacteur, door deze uiteenzetting zal het een ieder duidelijk worden, dat door het ingezonden stuk van de directie van de Kerkbouw Maliskamp dd. 28 September 1935, schromelijk is overdreven, en daarin getracht wordt e.a. geheel verkeerd aan het publiek voor te stellen.

Als lid van den gemeenteraad moet ik dan hier ook ten sterkste tegen ageeren. Noch den Heer Noppen noch ondergeteekende hebben in den raad iemand geblameerd.

Als katholieke raadsleden hebben wij indertijd, wat subsidie betreft ten volle medegewerkt, uit een godsdienstig en geestelijk oogpunt. Reeds van te voren bij de aanvraag van deze subsidie was in ruime mate de toezegging gedaan, dat zooveel mogelijk Rosmalensche arbeiders, bij de tot stand koming van deze parochie, tewerk zouden worden gesteld, zoodat dus het groote finantieele voordeel, die zoo ongeveer het slotalinea vormt van het ingezonden stuk, wel achterwege had kunnen blijven. Wij als raadsleden hadden daar nooit om verzocht.

Verder is het onze plicht, er voor te waken dat de belastingbetalers van Rosmalen, niet de dupe worden van belanghebbende buitenstaanders, en er dus door ons wordt aangedrongen, een commissie van toezicht aan te stellen, over de uitgaven van dit soort werken. Tevens trachten wij met klem te bevorderen, dat deze werken zooveel mogelijk tot stand worden gebracht door Rosmalensche ingezetenen, zonder toepassing van een vernederings-systeem voor de patroons, als boven omschreven.

Rosmalen, 1 October, 1935
H.F. Kruitwagen, Rijksweg E 125
H.W. Noppen, Weidestraat G 114a,
Rosmalen.

Hiernaast de krantenknipsels betreffende de openbare bekendmaking van de aanbesteding

Aanbesteding.

Het R. K. Schoolbestuur der Parochie van de H. Bernadette Soubirous te Rosmalen, zal

AANBESTEDEN

op Vrijdag 17 Juli 1936:

Het BOUWEN van een 3-KLASSIGE SCHOOL op een terrein gelegen in de Maliskamp aan den Rijksweg, 's-Hertogenbosch-Nijmegen.

Bestek en teekeningen te bekomen à f 10.— per stel (restitutie f 10.— alleen aan INSCHRIJVERS voor onbeschadigde stellen) bij den Architect

JAN VAN DER VALK,
Tuinstraat 112, Tilburg.

Aanbesteding.

Het Bestuur van de Congregatie der Zusters van het Allerh. Hart van Jezus te Moerdijk, zal, overeenkomstig het bouwbesluit van het Bisdom 's-Hertogenbosch,

AANBESTEDEN

op Vrijdag 17 Juli 1936:

Het BOUWEN van een KLOOSTER met BEWAAR- en NAALSCHOOL op een terrein gelegen te Rosmalen in de Maliskamp, aan den Rijksweg 's-Hertogenbosch-Nijmegen.

Bestek en teekeningen te bekomen à f 25.— per stel (restitutie f 25.— voor onbeschadigde stellen alleen aan INSCHRIJVERS) bij den Architect

JAN VAN DER VALK,
Tuinstraat 112, Tilburg.

De uitslag van de aanbesteding

Rosmalen, 18 Juli. De uitslag van de aanbesteding voor den bouw van een klooster en bewaarschool, en een meisjesschool, voor rekening van het Parochieele Kerkbestuur uit de parochie van de H. Bernadette, Maliskamp alhier.

Architect de heer Jan v.d. Valk, uit Tilburg – is als volgt:

Klooster en Bewaarschool:	
G. Ribberinck, Hengelo	f 63.800
J. v. Heck, Alphen	- 63.589
P. F. Voet, Kloosterzande	- 62.140
J. Fest en Zn., Nijmegen	- 59.200
J. v. d. Linde, Hilversum	- 59.100
Gebr. v. d. Poel, Lamsweerde	- 58.000
Jos. Huijbrechts, Eindhoven	- 53.300
J. Glibers, Oldenzaal	- 53.220
L. Raaijmakers, Breda	- 53.100
Pennings en Lamoen,	
St. Michiels-Gestel	- 51.850
J. Lookuis, Oldenzaal	- 51.400
G. de Bont, Nieuwkuijk	- 50.847
v. Heesch en v. Laar, Boxtel	- 50.500
N.V. „Nederland“, Nijmegen	- 49.860
J. Lubbers, IJsselstein	- 49.799
J. v. Boxtel, Vught	- 48.850
J. te Boekhorst, Tilburg	- 47.300
Wortel en Buising, Tilburg	- 47.125
J. de Bont, Nieuwkuijk	- 46.730
A. Martens, Venraij	- 46.590
Willems en v. Doorn, Veghel	- 46.500
A. Naber, Tilburg	- 46.093
A. de Wit, Schijndel	- 45.980
J. Smolders, Tilburg	- 45.128

Meisjesschool:	
Gebr. v. d. Poel, Lamsweerde	f 19.000
J. Fest en Zn., Nijmegen	- 18.400
P. Voet, Kloosterzande	- 18.230
G. Ribberinck, Hengelo	- 15.800
J. v. d. Linde, Hilversum	- 14.488
v. Heesch en v. Laar, Boxtel	- 14.300
L. Raaijmakers, Breda	- 14.300
J. v. Heck, Alphen	- 14.197
N.V. „Nederland“, Nijmegen	- 14.040
J. Huijbrechts, Eindhoven	- 14.000
G. de Bont, Nieuwkuijk	- 13.890
Pennings en Lamoen,	
St. Michiels-Gestel	- 13.870
J. te Boekhorst, Tilburg	- 13.700
J. van Boxtel, Vught	- 13.525
A. van Boven, Den Dungen	- 13.500
J. de Bont, Nieuwkuijk	- 13.480
A. de Wit, Schijndel	- 13.080
J. Smolders, Tilburg	- 12.975
Wortel en Buising, Tilburg	- 12.785
A. Naber, Tilburg	- 12.679
A. Martens, Venraij	- 12.657
P. Brullemans, Vught	- 12.289
Willems en v. Doorn, Veghel	- 12.000
G. A. Baten, Waspik	- 11.230
Gunningen volgens bestek.	

Komst zusters op dinsdag 29 december 1936

In zijn 'Memoriale' doet pastoor Schoenmakers ook verslag van de komst van de zusters in de Maliskamp:

“Op Dinsdag 29 December 1936 hebben de zusters zich definitief komen vestigen. 's Morgens om 9 uur kwamen aan de 4 eerste zusters n.l. de Eerw. Moeder, een zuster voor de Lagere School en twee zusters voor de Bewaarschool (een vijfde kwam op 2 januari 1937 n.l. een zuster voor Lagere school). Zij werden begeleid door 4 zusters van het Hoofdbestuur der Congregatie (n.l. de algemeen overste Zr. Vincentia, de secretaresse Zr. Theresia en nog 2 andere). Aan de ingang der kerk, die zeer feestelijk versierd was, werden zij door mij ontvangen en voorafgegaan door een stoet van bruidjes, die het Magnificat zongen, werden zij geleid naar voor hen geplaatste stoelen bij de Communiebank; daarna werd een Plechtige H.Mis met assistentie opgedragen, waarbij als Diaken fungeerde de Wel. Eerw. Heer Op de Coul, Rector van het Moederhuis te Moerdijk.

Na het Evangelie heb ik namens de Parochianen de zusters welkom geheeten in onze Parochie en hun dank gebracht voor de offers welke zij zich voor onze parochie wilden getroosten.

Lu'nula, „maantje“; gouden (vergulde) gebenediceerde halfcirkel, waarin deh. Hostie geplaatst wordt, welke in den monstrans (z.o.) zichtbaar wordt bewaard.

Als stoffelijk blijk van belangstelling bood ik namens de Parochianen een vergulde monstrans met zilveren lunuladoos aan

bestemd voor de kapel van het in aanbouw zijnde klooster. Na de H.Mis werden de Zusters in stoet geleid naar hun tijdelijk verblijf.

Inwijding Lagere meisjesschool

Officieel is de school in gebruik genomen op 1 Januari 1937. De Plechtige Inwijding vond plaats op 4 Januari. Dien morgen had plaats een Plechtige H.Mis waarbij behalve veel parochianen aanwezig waren alle schoolgaande meisjes, Z.E. Heer H. v.d. Meijden en diens Kapelaan de W.E. Heer E. Dekkers, de Hoog Eerw. Heer P. Goorts Bisschoppelijk Inspecteur van het Bisdom, de Edelachtbare Heer Burgemeester Jhr. von Heijden, Wethouder A. GlouDEMANS, Architect van der Valk, opzichter J. Titulaer, en aannemer G.A. Baten, de Algemeen Overste van de Congregatie te Moerdijk met

ROSMALEN, 4 Jan. Heden-morgen had de plechtige inzegening plaats van de nieuwe meisjesschool in de parochie van de Maliskamp. Ten 9 ure droeg Pastoor C. Schoenmakers een gezongen H. Mis op. Het koor was voor deze gelegenheid versterkt. Vele geloovigen woonden het H. Misoffer bij, waaronder wij opmerkten: Burgemeester Jhr. H. F. von Heyden, wethouder Gloudemans, Rector Goorts, het Kerkbestuur de heeren Derkinderen, Langenhuijzen, Smulders, den architect v. d. Valk, alsmede de Eerw. Zusters en de leerlingen. Na de H. Mis zongen de meisjes een lied, waarna men in een langen stoet met de autoriteiten naar de school trok. Hier geschiedde door Pastoor Schoenmakers met de hulp van zijn broeder Pater Caecilius, de inzegening van het buitengedeelte, waarbij Pastoor v. d. Meijden voor de parochie St. Lambertus en Rector Goorts de liturgische gezangen uitvoerden. Na deze plechtigheid ging men over het inwendige van het gebouw te zegenen, waarna Pastoor Schoenmakers als voorzitter van het schoolbestuur enkele woorden sprak. Hij memoreerde wat reeds vanaf de oprichting eener parochie in de Maliskamp is geschied. Na al hetgeen is tot stand gekomen was het noodig dat er een school kwam. Heden is het de blijde dag der inzegening. Z.Eerwaarde dankte B. en W. van Rosmalen voor den ondervonden steun en hoopte dat de school in een groote behoefte mocht blijken te voorzien.

Z.Eerw. deelde voorts mede dat de inspecteur van het lager onderwijs baron van Voorst tot Voorst, verhinderd was te komen, doch zijn beste wenschen uitte voor den groei en den bloei van de parochie en de school. De Pastoor dankte den inspecteur voor de ondervonden hulp. Vervolgens richtte hij zich tot inspecteur Goorts dien hij dankte voor zijn hulp met raad en daad. Woorden van dank richtte hij tot den architect, voor de in de omgeving zoo passende school, alsook aannemer Baten uit Waspik.

Hierna nam de burgemeester, jhr. H. F. von Heijden het woord om woorden van gelukwensch tot den Pastoor te spreken nu de school gereed is. Een hartelijk woord van welkom richtte hij tot de Eerw. Zusters in zijn gemeente.

Hierna sprak Rector Goorts enkele woorden van gelukwensch en stelde vooral in het licht, het vele en grootsche werk dat deze herder voor zijn parochie doet.

Hierna was gelegenheid dit mooie schoolgebouw, dat geheel in de bosschen verscholen ligt te bezichtigen. Heden Dinsdag 5 Januari vangen de lessen aan.

secretaresse en nog ander lid van het Bestuur en het Kerkbestuur onzer Parochie. Voor verdere plechtigheid der schoolinwijding zie het krantenknipsel. *(Hiernaast)*

Op Dinsdag 5 Januari zijn de lessen begonnen. De school telde 84 leerlingen. Het personeel bestond uit 2 zusters en een onderwijzeres n.l. Mej. Wilh^a Wouters, die door de afscheiding der leerlingen van de school in het dorp aldaar wegens overtaligheid ontslagen zou worden.

Op Maandag 25 Januari is vervolgens ook de Bewaarschool geopend.

Op Maandag 3 Mei 1937 is de Naaischool geopend met 10 leerlingen.

Inwijding van het klooster

Maandag 7 juni 1937 zijn de Eerw. Zusters van hun tijdelijk verblijf in het vergaderlokaal naast de sacristie verhuisd naar het nieuwe klooster. De Kapel van het klooster is nog niet gereed. Altaar en Communiebank moeten nog geplaatst worden en daarom is de inwijding der gebouwen uitgesteld tot lateren datum.

In tegenwoordigheid van het Bestuur der Zusters van het Allerh. Hart van Jesus, van Architect Jan van der Valk, van aannemer J. Smolders, opzichter Titulaer uit Beek bij Breda, Pastoor van der Meijden en Kapelaan E. Dekkers uit Rosmalen, Rector Op de Coul der Zusters te Moerdijk heb ik op 28 juli 1937, met machtiging van Z.H. Excellentie den Bisschop van 's-Hertogenbosch, ingewijd de Kapel van het Klooster, gelegen bij de Meisjesschool. Na deze Inwijding ter er van het H. Hart van Jesus werd door mij een Plechtige H.Mis opgedragen met assistentie. Na deze H.Mis werd het klooster ingewijd. Een oorkonde van de Kapelinwijding berust in het Archief van het Bisdom van 's-Hertogenbosch, een berust in het archief van het klooster zelf en een in het archief van onze Parochie.

Ruim 6 jaar later kwam ook onderwijs voor jongens

April 1943: Bij den aanvang van het nieuwe schooljaar onze meisjesschool op 1 April 1943 zijn ook op onze school aangenomen de jongens van onze parochie, die met dien datum leerplichtig geworden zijn. Overleg is

te voren gepleegd met den Bisschoppelijken Inspecteur Rector v. Gerven 's Bosch van het Lager Onderwijs, die er zijn volle goedkeuring aan gehecht heeft om de motieven welke wij aangevoerd hebben, welke o.m. waren, dat wij langs dien weg later en makkelijker en eerder zouden kunnen komen tot een afzonderlijke jongensschool. Na hem te hebben geraadpleegd hebben wij ook in kennis gesteld den Rijksinspecteur van het lager Onderwijs in de Inspectie 's Bosch, die dit plan ook goedkeurde doch er op aandrang telkens met het eerste leerjaar te beginnen. Gezien er geen enkele wet in de Lager-onderwijs wetgeving is, die zulks verbiedt zijn verder geen formaliteiten vervuld behoeven te worden. De Eerw. Zusters van de Congregatie van het Allerh. Hart van Jesus te Moerdijk heeft zich bereid verklaard om ook aan de jongens onderwijs te geven (Deze Congregatie heeft dit in verschillende andere scholen ook gedaan), doch de Congregatie wilde zich niet binden voor den geheelen leertijd der jongens. Er is door de Congregatie en ons school-, kerkbestuur het volgende Contract geteekend:

“Met ingang van 1 April 1943 zullen tot genoemde meisjesschool voor de eerste klasse ook worden toegelaten de jongens van de Parochie van de H. Bernadette te Rosmalen, Maliskamp. Het Bestuur der Congregatie kon zich er echter niet toe verbinden, de jongens van de Parochie voor de geheele leertijd op genoemde school te houden, doch behoudt zich uitdrukkelijk het recht voor deze aangelegenheid opnieuw te regelen, zoodra het noodzakelijk blijkt, dat een vierde, verplichte leerkracht aan de school benoemd moet worden.”

Op 1 April 1943 telde onze school 121 leerlingen zoodat na de aanneming van een volgende eerste leerjaar op 1 April 1944 onze school in de termen zal vallen van die vierde leerkracht. Doch gezien het mondeling onderhoud en een begeleidend schrijven van de Congregatie, zullen de eerw. Zusters na een te benoemen vierde leerkracht wel bereid gevonden worden om het werk te blijven doorzetten.

Op 14 Augustus 1944 kwam op de pastorie de Algem. Overste met hare assistente en het hoofd der school ter conferentie. De zusters wilden liever afzien van

onderwijs te geven aan jongens, en dus het contract in deze opzeggen.

Na de zusters er op te hebben gewezen dat zij het mooiste liefdewerk zouden beoefenen door de jongens te houden en het contract met een jaar voorloopig te verlengen, hebben ze daarin ten slotte toegestemd.

Op het oude contract heb ik getypt:

De congregatie en het schoolbestuur zijn overeengekomen bovenstaande contract te verlengen, een klas jongens dus meer aan te nemen en per Jan. een 4^e leerkracht aan te stellen. Het schoolbestuur belooft zoo spoedig mogelijk een apart jongensschool op te richten en stelt het verg. lokaal naast de sacristie tot zoo lang ter beschikking der zusters, als ze dit noodig mochten hebben.”

(M.V.): Voor de goede orde: Cornelis Wilhelmus Alphonsus Maria Schoenmakers (geboren te Tilburg op 27 april 1896) werd op 11 augustus 1944 als Pastoor van de Maliskamp vervangen door Joseph Laurens van de Biggelaar (geboren te Liempde op 2 maart 1899).

In de loop van 1945 zijn door de Pastoor plannen beraamd tot stichting eener eigen jongensschool. Besprekingen werden gevoerd met inspecteur Koenen (kerkmeester van Helmond, enen bekende van de pastoor). Deze bracht het contact met de hoofdinspecteur Stootman uit Nijmegen, die tijdens de oorlog het ministerie van onderwijs en zijn hoofdinspectie verving.

De pastoor kreeg verlof om voorloopig een mannelijke kracht te benoemen aan de meisjesschool. Het Bestuur van de Zusters duldde dit als overgangsmaatregel.

Met 9 Sept. 1945 werd Mhr M. der Kinderen aangesteld en nam de 3^e en 4^e klas jongens in het lokaal achter de sacristie, dat als klaslokaal werd ingericht

Intusschen kreeg de voorzitter klaar over te mogen gaan tot stichting van de jongensschool. Met het gemeentebestuur werd overeengekomen dat de kerk zou zorgen voor de bouw van een noodschool en de gemeente zou dan rente en aflossing betalen.

onder architect Tibosch werd het dak der sacristie toen breed van achter opgevijseld en een verdieping tusschen gebouwd. Dit ter besparing van materialen. Voor ongeveer 10 000 gld was de bouw gereed. Op 1 Sept 1946 werd de nieuwe jongensschool geopend.

Hoofd Mhr M der Kinderen uit Maliskamp
1^e onderw v bijstand Walter Westelaken uit den Dungen
2^e onderwijzeres v bijstand Mej. Bets de Laat, overgenomen van de meisjesschool.”

De Maliskampse jeugd o.l.v. Juffrouw Bets de Laat eind veertiger jaren.

Misdienaar bij de kloosterzusters

Gedurende enkele jaren zijn mijn broers Jan en Theo en ik misdienaar geweest bij de zusters in het Bernadette-klooster. Door de zusters zijn wij daar bijna altijd heel hartelijk ontvangen. Op onze rapporten kwam te staan hoe vaak we de kerk hadden bezocht. In de hoogste klassen van de lagere school heb ik er naar gestreefd om het hoogste aantal van de klas te halen, maar dat was steeds onmogelijk, omdat klasgenoot Piet Swanenberg (Piet van Jan Gurtjes) misdienaar was in de parochiekerk en het voordeel had, dat daar ook huwelijksmissen en missen bij het overlijden van een parochiaan werden verzorgd.

Op zondagen was het niet alleen 's morgens dienen, maar ook 's middags tijdens het H. Lof. Als een van mijn broers dienst had, zat ik in de bank tussen de kerk-

gangers c.q. de eerwaarde zusters. Zingen heb ik altijd graag gedaan (in de Maliskampse parochie was ik achtereenvolgens lid van het Gemengd Kerkkoor van de Maliskamp, lid van de Jongeren Werkgroep Maliskamp en lid van het Ouderenkoor van Wim Stevenaar). Tijdens het H. Lof werden er prachtige meezingliederen gezongen, zoals Venite Creator Spiritus en natuurlijk het Tantum Ergo. Dat laatste lied zal ik nooit meer vergeten sinds dat moment in het H. Lof waar ik luid en duidelijk liet horen hoe goed ik de melodie al beheerste. De klap die ik kreeg van de door de 'Nachtegaaltjes' bekende Eerwaarde Zuster Emmanuela bezorgt me nu nog rode oortjes: "Zing toch niet zo hard; ik kan mezelf helemaal niet meer horen!" Dat was duidelijke taal !

Als we langere tijd in het klooster verbleven, hadden we volop gelegenheid om te kwartetten of ons anderszins te vermaken met het door de zusters aangeboden. Als we op zondag geluk hadden, was daar ook de gulden van de rector. Voor ons een welkom kapitaal toentertijd.

Tijdens de Nachtmis bleven we in het klooster slapen. Als we dan in ons bedje lagen, kwam moeder-overste nog even langs om ons een kruisje te geven voor het slapen gaan. Ik heb dat nooit raar gevonden. Waarom ook? Zij was immers toch een eerwaarde moeder

Tekening uit 'Koning en Schildknaap'

Nog steeds heb ik het boek 'Koning en Schildknaap' in mijn bezit, dat ik tijdens mijn misdienaarschap van de zusters mocht ontvangen. Het was in 1954 uitgegeven door het 'Centrum voor Alcolythen-Actie', dat zich tot doel stelde: "mee te helpen bij de opleiding en vorming van goede misdienaars, opdat zij zich bewust worden van hun mooie taak aan het altaar."

Dit boek werd uitgegeven door het „Centrum voor Acolythen-Actie“ te Brakkenstein-Nijmegen, dat zich tot doel stelt mee te helpen bij de opleiding en vorming van goede misdienaars, opdat zij zich bewust worden van hun mooie taak aan het altaar.

★

Het Centrum voor Acolythen-Actie tracht dit doel te bereiken door uitgave van alle hulpmiddelen die nodig of nuttig zijn bij de opleiding van misdienaars, acolythen en koorzangertjes, zoals: handboekjes, eisenkaarten, diploma's, insignes enz.

Het Centrum organiseert Misdiensdags, retraites en Verdiepings-Weekends. Het geeft een geïllustreerd tijdschrift uit voor misdienaars en jeugdige koorzangers: „SERVIAM“ (Abonnementprijs f 2,— per jaar)

Voor alle inlichtingen kunt U zich wenden tot het

„CENTRUM VOOR ACOLYTHEN-ACTIE“
Brakkenstein-Nijmegen
Tel. 20894 - Giro 560283

Een kopie van een oude foto uit omstreeks 1952 toont het klooster Regina Pacis van architect Jan van der Valk.

Het verdere relaas van de Zusters van het H. Hart

Op 7 november 1944 werd het moederklooster in Moerdijk gebombardeerd en huurden de aldaar wonende zusters het Ursulinenklooster Mariaoord te Vught. In 1945 kwamen leerlingen en zustersdocenten van het verwoeste klooster in Moerdijk tijdelijk naar het klooster in de Maliskamp voor huishoudonderwijs.

De school en het internaat bleven in de Maliskamp gehuisvest tot voorjaar 1954, toen was Koningshof in Veldhoven klaar. Sindsdien stonden de aldaar lesgevende zusters bekend als Zusters van Veldhoven.

In 1976 werd Koningshof verkocht, aangezien het aantal zusters sterk afnam, en in 1979 trokken de overgebleven zusters weg. Een tiental zusters werd ondergebracht in het toenmalige klooster van de congregatie aan de Kwartelstraat te Eindhoven, enkelen in *Huize Henricus* te Wamel, dat in september 2010 werd opgeheven. Het merendeel van de zusters werd

gehuisvest in het Maliskampse Bernadetteklooster aan de Bernadettestraat.

In 1978 had het Bernadetteklooster in de Maliskamp een nieuwbouw ondergaan onder architect L. de Bever uit Eindhoven en in april 1979 was het huis weer geheel bewoond, o.a. ook met de naar Rosmalen teruggekeerde zusters.

L. de Bever ontwierp in 1980-1981 een nieuw gebouw aan de Bernadettestraat 4. Dit werd in 1996 in gebruik genomen door het bestuur, de econoom en de administratie, die hierheen verhuisden na de verkoop van het pand Dr. Schaepmanlaan 1 in Eindhoven.

Op nummer 10 wonen nog steeds zusters.

De Congregatie heeft besloten om het Bernadetteklooster zo lang mogelijk aan te houden als locatie waar de zusters in eigen kloosterkring wonen. Pas als het niet anders kan, zal dat veranderen. Dat is als het aantal zusters te klein is geworden voor de leefbaarheid in het complex of als er geen zusters meer zijn.

Martien Veekens

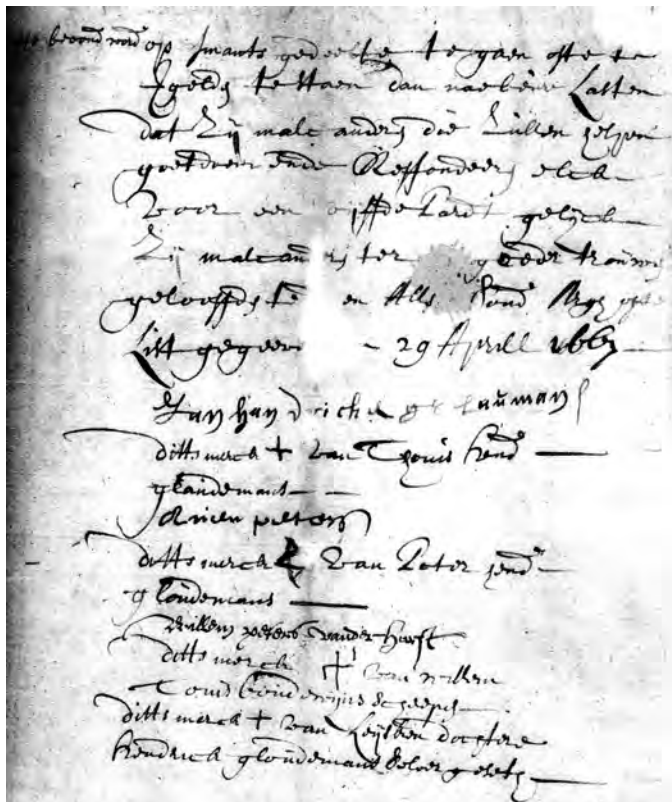
Maliskamp en omgeving aan de vergetelheid onttrokken

(1): erfdeling anno 1667

Wim Veekens

Woord vooraf

Bij het zoeken naar toponiemen in oude documenten komt men vanzelfsprekend ook veel belangwekkende neveninformatie tegen. Bij mijn speurtocht naar hoofdzakelijk veldnamen van het gebied Coudewater, Maliskamp en het Vinkel blijkt, dat dit zuidelijke gedeelte van de voormalige gemeente Rosmalen heel wat wettenswaardigheden uit het verleden te bieden heeft. Het is dan ook mijn bedoeling regelmatig van dit te vaak vergeten gebied, met Maliskamp als middelpunt, bijzonderheden uit het verleden van allerlei aard in dit tijdschrift voor het voetlicht te brengen.

Inleiding

Het eerste artikel gaat over een erfscheiding of erfdeling uit 1667, namelijk die van de

erfgenamen Hendrik Jansen Gloudemans ¹⁾ uit de Maliskamp. Op het Stadsarchief in 's-Hertogenbosch staat in het 'Rechterlijk Archief Rosmalen 1580-1810' zowel in inventarisnr. 23 als in nr. 29 deze erfscheiding of -deling beschreven (SADB toegangsnr. 466). De tekst hieronder komt uit inventarisnr. 29, folio 191 verso (achterzijde) t/m folio 193 verso met een klein aantal dingen ter aanvulling of verduidelijking uit inventarisnr. 23. (NB. Om de leesbaarheid wat te vergroten, heb ik hier en daar het gebruik van de leestekens aangepast. De persoonsnamen heb ik met hoofdletters geschreven en de aardrijkskundige namen in cursiefletters).

Wij, Willem Peters vander Horst ende Willem Tonis Boudewijns, scheepenen te *Rosmaelen*, tuijgen dat voor ons zijn gestaen ende gecompareert ²⁾ Jan Hendrick Gloudemans, Tonis Hendrick Gloudemans, Adriaen Peters als wettigh man ende momboir ³⁾ van Aeltien Hend^r Gloudemans, zijne wettige huisvrouw ⁴⁾, Peter Hendrick Gloudemans ende Lijsken Hendrick Gloudemans, altesaemen zoonen ende dochteren van Hendrick Jansen Gloudemans verweckt bij Meriken Tonis Peters, zijne wettige huisvrouw, ende hebben becondt ⁵⁾ met malcanderen aengegaen te hebben eerffscheijdinge ofte deijling van alle de goederen bij haer voors. ouders ⁶⁾ achter gelaeten ende hebben met malcanderen gelodt ende gedeelt als volgt, mits welker eerffscheijdingh ende deijlinghe is te loodt ende te deel gevallen:

Het eerste lodt, weesende het hujs metten hoff gelegen neffens *de Weteringh* onder dese parochie van *Rosmaelen* ter plaetse genoemt inde *Malliscamp* ⁷⁾, zijnde een gedeelt van vijff loopens ⁸⁾ ofte zoo groot ende clijn als 't selve aldaer geleegeen is, geringenodt ⁹⁾ neffens erve Jan Hend^r Gloudemans hiertegens gedeijlt,

deen zijde en dander zijde *de Weteringh* daer neffens vlietende, streckende metten eenen eijnde op effenissen Leendert Jan Thomassen en metten anderen eijnde op de gemeijne ¹⁰⁾ straet. Dit lodt is te loodt ende te deel gevallen Peter Hend^f Gloudemans.

Item midts welcker erffschijdingh ende deijlingh is te loodt ende te deel gevallen het tweede lodt, weesende ontrent drie loopens saetlants ofte soo groot ende clijn als tselve aldaer geleegeen ter plaetse voors. (= *inde Malliscamp*) neffens erve Peter Hend^f hier tegens gedeijlt, deen zijde schijdende opten halven sloodt vant *Heemelken* ¹¹⁾ opt eijnde vande doornhegh naest de pertstall recht naer de gemeijne straet, dander zijde en deen eijndt Jacob Jan Hendrick Glaudemans, schietende metten anderen eijnde op de gemeijne straet. Dat lodt is te loodt ende te deel gevallen Jan Hendricx Glaudemans. Dese twee looten zullen malcanderen moeten weegen ¹²⁾ ende het hecken achter het huijs malcanderen helpen onderhouden ende het hecken te laeten hangen daer het tegenwordigh hanght.

Item midts welcker eerffschijdingh ende deijlingh is te loodt en te deel gevallen het derde lodt, weesende twee streepen lants groot ontrent drie loopens zaetlants ofte soo groot ende clijn als tselve aldaer geleegeen ter voors. plaetse *inde Marliscamp*, geringenodt deen zijde Jacob Jan Hend^f Glaudemans, dander zijde Tonis Hendricx Gloudemans erve hier tegens gedeijlt, deen eijndt Gerart Jan Hendricx, schietende metten anderen eijnde op een stre[e]pken daer dwars teijnden geleegeen gehoorende tot dit derde lodt. Item noch een streepken lants daer dwars teijnden geleegeen, groot ontrent een halff loopens ofte zoo groot ende clijn als tselve aldaer (= *inde Marliscamp*) geleegeen is, dander zijde en metten eenen eijnde op erve Tonis Gloudemans hier tegens gedeijlt, metten anderen eijnde op erffenisse Jacob Jan Hend^f Glaudemans. Dit lodt is te loodt ende te deel gevallen Adriaen Peters als wettigh man ende momboir van Aeltien Hend^f Glaudemans, zijne huijsvrouwe.

Item het vierde lodt, weesende twee streepen lants neffens malcanderen geleegeen met een streepken daer teijnden aen geleegeen, geringenodt deen zijde ende deen eijndt Adriaen Peters hier tegens gedeijlt, deen zijde Leendert Jan Thonissen metten zijnen, dander eijnde Gerart Jan Hend^f Gloudemans. Dit lodt is te

loodt ende te deel gevallen Thonis Hendricx Glaudemans.

Item het vijfde lodt, weesende eenen acker landts groot ontrent drie loopens saetlants ofte zoo groot ende clijn als tselve aldaer geleegeen is onder de herlyckheijt van *Berlicum* ter plaetse genoemt *inde Hasselt*, geringenodt oostwaerts Sepert Jan Thonissen, westwaerts de gemeijne straet ofte steeghe, suijswaerts Gerart Jan Hend^f Glaudemans, nortwaerts derffgenaemen Gerart Hendricx. Dit lodt is te loodt ende te deel gevallen Leijnsken Hendrick Glaudemans, midts condittien dat dit lodt zal moeten uitreijken ende betaelen aen het derde lodt dat te deel gevallen is Adriaen Peters te bamis ¹³⁾ eerstcomende anno 1667 de somme van vijffentwintigh gulden ... ¹⁴⁾

Gegeeven den 29 april 1667.

1. Opvallend is de schrijfwijze van de familienaam: de ene keer met - ou -, de andere keer met - au -.
2. Compareren: verschijnen (voor de schepenbank).
3. Momboir, momber: voogd; gemachtigde.
4. Huisvrouw: vrouw, echtgenote.
5. Bekennen: te kennen geven.
6. Haar ouders: hun ouders.
7. Verderop wordt de naam geschreven als *de Marliscamp*.
8. Een lopens(e) is een akkermaat van ongeveer 1/6 hectare.
9. Gerenegenoot: begrensd. Een renegen(o)t is iemand die met een ander dezelfde grenzen ('renen') heeft.
10. Gemein: gemeen, in de betekenis van gemeenschappelijk, openbaer.
11. Het micro-toponiem Hemelke wordt/ werd ook wel Hemelsveld genoemd.
12. Wegen. Hier: het recht over of door iemands land te gaan.
13. Bamis, ontstaan uit Baafmis/ (Sint-)Bavomis, valt op 1 oktober.
14. Hierna volgen nog meer voorwaarden waaraan de erfgenamen moeten voldoen.

De bladzijde met handtekeningen is afkomstig uit inventarisnummer 23, folio 51

Tijdbalk honderd jaar Rosmalen 1900 – 2000

Henk de Werd

De foto's komen uit het Rosmalenarchief van Henk de Werd.

Jaartallen, zo leerden wij destijds in onze onderwijzersopleiding op de Bisschoppelijke Kweekschool in 's-Hertogenbosch, zijn de kapstokhaken, waaraan de geschiedenisles wordt opgehangen. Een goede geschiedenisles, zo werd ons geleerd, begint met een tijdbalk op het bord van zoveel voor Christus tot "heden", plaats daarin het jaartal van je les van de vorige keer en van nu, zodat kinderen een beeld hebben, over welke tijd we het hebben. Het van buiten leren van die jaartallen, zoals wij dat hadden moeten doen op de Rosmalense jongensschool, begon toen al minder vanzelfsprekend te worden. Mijn pas op de lerarenopleiding afgestudeerde collega geschiedenis op de Sancta Maria Mavo keek me verbaasd aan toen ik die jaartallen zo nog op kon dreunen. Het hoorde niet meer bij de moderne opleiding. Het kan verkeren.

In de afgelopen vijftig jaar, dat ik me met de historie van Rosmalen heb bezig gehouden, heb ik ontelbare keren via de telefoon de vraag gesteld gekregen wanneer deze of die gebeurtenis in Rosmalen had plaats gevonden. "Het wandelend archief van Rosmalen" diende dat toch te weten. "Bel me over 'n kwartiertje maar even terug; ik zoek het meteen voor je op." In mijn goed geordend archief was dat inderdaad een fluitje van een cent.

Al bij al, een goede aanleiding om de belangrijkste jaartallen over honderd jaar Rosmalen tussen 1900 – 2000 toch maar eens op een rijtje te zetten. Niet om ze door de lezer van buiten te laten leren, doch als een welkom naslagwerkje, dat altijd van pas kan komen.

1900:Pastoor - deken Fritsen viert zijn zilveren jubileum als herder van de Lambertusparochie. Onder de warme klanken van de Nulandse harmonie wordt hij per koets in processie naar de Lambertuskerk gebracht voor het opdragen van een feestelijke jubileum-mis.

Links:De molen van Duffhues. Op de galerij zien we links molenaar Jo Duffhues en rechts zijn zwager Gret de

Werd. Op de foto ernaast zien we de definitieve sloop in 1976.

1907:Overlijden van pastoor-deken Augustinus Fritsen.

1902:Molenaar Pieter Duffhues koopt een molen van de familie Durksz in Drachten en laat deze overbrengen naar Rosmalen, naar de huidige Deken Fritsenstraat.

1934:Een gedeelte van de molen wordt in steen opgetrokken.

1976:Sloop van de molen. Alleen het in steen opgetrokken gedeelte blijft staan.

1905:Lambertus Nieuwenhuijzen viert zijn zilveren jubileum als burgemeester van Rosmalen. Hij volgde in 1880 de overleden burgemeester Van Erp op.

1907-1923: Alphonus Hordijk pastoor van de Lambertusparochie.

1911:Viering van zijn zilveren priesterfeest.

1923:Eervol ontslag als pastoor te Rosmalen.

1926:Overlijden van oud-pastoor Hordijk te Vught. Hij werd te Rosmalen begraven.

- 1907:**Oprichting van zangvereniging Oefening & Vermaak.
- 1908:**De onderlinge paardenverzekering in Rosmalen opgericht.
- 1908:**Carolus van Thiel krijgt van het bisdom de opdracht om te onderzoeken of de stichting van een parochie en de bouw van een kerk te Hintham haalbaar is.
- 1909:**In Hintham wordt, in aanwezigheid van o.a. burgemeester Nieuwenhuijzen en pastoor Hordijk, door bouwpastoor Carolus van Thiel de eerste steen van de Annakerk gezegend en gelegd.
- 1909:**Oprichting van de NCB-afdeling Rosmalen.
- 1910:**De Annaparochie in Hintham wordt door de bisschop als officieel opgericht verklaard. Feestelijke inzegening en inwijding van de nieuwe Annakerk, gebouwd naar de kerk van Aillant-sur-Tholon in Frankrijk, door pastoor Van Thiel en plechtige consecratie van de kerk door Mgr. Van de Ven. Lambertus van Druenen en Thijs van Gestel worden de eerste kerkmeesters.
- 1910–1931:**Pastoor Van Thiel, eerste pastoor van de Annaparochie te Hintham.
- 1920:** Zilveren priesterfeest pastoor Van Thiel.
- 1931:**Eervol ontslag om gezondheidsredenen van pastoor Van Thiel.
- 1942:**Overlijden van oud-pastoor Van Thiel te Helmond. Hij werd te Hintham begraven.
- 1910:**Voetbalvereniging ODI (Ontspanning Door Inspanning) opgericht. In 1947 vindt er een fusie plaats tussen ODI uit Rosmalen en Juliana uit Hintham. De nieuwe naam wordt: OJC = ODI Juliana Combinatie. Tegenwoordig spreekt men van OJC-Rosmalen.
- 1910:**Oprichting en start van de Boerenleenbank – Rosmalen.
- 1911:**Verbouwing van de Lambertuskerk, o.l.v. architect F.A. Ludewig uit Nijmegen. De kerk werd aanzienlijk vergroot door het priesterkoor verder naar het oosten te verplaatsen, door het transept der kerk te verdubbelen en door de bouw van een paar “zijkapellen” voor kleine altaren.
- 1911:**Overlijden van burgemeester Lambertus Nieuwenhuijzen op 58-jarige leeftijd.
- 1911-1922:**Burgemeester Alphons Wolters.
- 1911:**Rosmalen wordt geteisterd door een langdurige en ontzettende droogte. In de kerken wordt gebeden om regen.
- 1911:**Het jongenspensionaat St. Antoine te Hintham geopend door Rector Holrah in het voormalige woonhuis van de familie Siepkens. In 1918 werden de deuren reeds gesloten i.v.m. financiële problemen.
- 1914:**Hoogwater in Rosmalen. In Hintham staat de tuin van de pastorie aldaar voor $\frac{3}{4}$ deel onder water.
- 1916:**Postduivenvereniging “De Zwaluw” opgericht.
- 1918:**Er wordt tweemaal ingebroken in de Lambertuskerk. Diverse heilige vaten worden gestolen.
- 1918:**Oprichting van voetbalclub Juliana in Hintham. In 1947 volgt een fusie met ODI in Rosmalen. Zie 1910.
- 1919:**De Zusters van de Choorstraat openen een klooster te Hintham in het pand van het voormalige jongenspensionaat St. Antoine.
- 1925:** De zusters van de Choorstraat in Hintham openen aldaar een bewaarschool.
- 1952:** De zusters van de Choorstraat sluiten het klooster te Hintham.
- 1920:**Wegens hoogwater was het parochiële kerkhof te Hintham niet meer bereikbaar en moest het stoffelijk overschot van Antonetta Martinus van de Liefvoort tijdelijk elders ter aarde worden besteld.

Twee herinneringen aan het treinongeval in 1921 te Rosmalen, ter hoogte van de Burgemeester Woltersstraat.

1921:Op 20 december 1921 vond een ernstig treinongeval plaats nabij de overweg aan de huidige Burgemeester Woltersstraat. Bij dit ongeluk waren twee goederentreinen betrokken en verloren drie mensen het leven. (zie ook vorige pagina)

1922:Oprichting van de harmonie St. Cecilia te Rosmalen.

1922:Inbraak in de Hinthamse pastorie. Geld, goederen en effecten ter waarde van meer dan f 11.000,- werden ontvreemd.

1922:De openbare school te Hintham, van start gegaan in 1827, wordt opgeheven. In hetzelfde gebouw gaat de katholieke Annaschool van start, onder leiding van Marinus Broeren, hoofd der school.

1923–1955:Burgemeester jonkheer H.C.F.C. von Heijden .

1948: Viering van zijn zilveren jubileum.

1955: Afscheid i.v.m. zijn pensioengerechtigde leeftijd.

1923–1956: Pastoor Hubertus van der Meijden pastoor van de Lambertusparochie.

1927:Zilveren priesterfeest.

1948:Zilveren jubileum als pastoor te Rosmalen.

1952: Gouden Priesterfeest.

1956: Eervol ontslag.

1957: Overlijden van oud-pastoor Van der Meijden te Sint-Oedenrode. Hij werd begraven te Rosmalen.

1923:Jan Heijmans neemt zijn eerste werk aan, de basis van wat zal uitgroeien tot de huidige NV Heijmans.

1928:De eenmanszaak van J. Heijmans wordt omgezet in een firma.

1993: De beursgang van de NV Heijmans.

1924:Het gilde St. Catharina / St. Joris wordt nieuw leven ingeblazen.

1925:Hoog water. Het patronaatsgebouw te Hintham was niet meer toegankelijk. De weg naar het kerkhof te Hintham stond op het laagste gedeelte een halve meter onder water.

1930:Geboorte van de 5.000ste inwoner van Rosmalen: M.J. Timmers.

1930:De openbare school op de Kruisstraat wordt een bijzondere school. Het schoolbestuur wordt gevormd door de R.K. Stierenvereniging.

1930:De nieuwe jongensschool, een ontwerp van architect v.d. Valk, wordt aanbesteed en gebouwd bij de Lambertuskerk. (Nu Vreeburgpassage).

1931–1951:Pastoor P. Hoekx, pastoor van de Anna-parochie in Hintham.

1937: Zilveren Priesterfeest.

1951: Eervol ontslag.

1967: Overlijden van oud-pastoor P. Hoekx op 79-jarige leeftijd te Veldhoven, waar hij ook wordt begraven. Op het kerkhof te Hintham werd een herinneringsmonumentje opgericht.

1932:Een complex woningen van Christianus van Gerven aan de Dorpsstraat te Rosmalen brandt geheel af.

1932:Het klooster van de paters H.Harten aan de Graafsebaan wordt geopend.

1932–1942:het klooster fungeert mede als opleidingshuis voor filosofiestudenten van de paters.

1942:Het klooster wordt gevorderd door de Duitsers. Na de oorlog keren de paters weer terug.

1964–1990: Het klooster fungeert als bejaardenoord voor paters H. Harten.

- 1990:**Sluiting van het klooster. Het klooster wordt ingericht als asielzoekerscentrum.
- 1933:**Het St. Antoniuskamp in Hintham-Zuid, een perceel grond, door het St. Antoniusgilde van Hintham geschonken aan de kerk van Hintham, wordt door de NV Ontginning- Bouw- en Grondexploitatie maatschappij uitgegraven met een ijzeren grijper, ter ophoging van bouwgrond in het Hinthamer Park aan de Graafseweg. Hierdoor ontstaat de plas: Het IJzeren Kind.
- 1934:**Kapelaan C. Schoenmakers krijgt de opdracht te onderzoeken of de bouw van een kerk te Maliskamp haalbaar is. Zijn verkennend werk leidde tot een positieve bevinding.
- 1934:**De parochie wordt op papier gesticht. De eerste kerkmeesters zijn: H. Heijmans, Th. Langenhuijsen, M. der Kinderen en P. Smulders.
- 1934:**De nieuwe kerk en pastorie van architect J. v.d. Valk wordt aanbesteed voor f 50.898,-.
- 1934:**De eerste steen wordt gelegd.
- 1934:**Voetbalvereniging RKKV Maliskamp opgericht.
- 1935:**Inwijding en consecratie van de nieuwe Bernadettekerk te Maliskamp.
- 1934–1944:**Pastoor Schoenmakers, eerste pastoor te Maliskamp.
- 1937:**Kunstschilder J. de Wit uit Utrecht beschildert de hemel boven het priesterkoor met taferelen uit het leven van de H. Bernadette.
- 1935:**Een complex woonhuizen aan de Dorpsstraat te Rosmalen brandt af. Vier gezinnen worden dakloos. In het nieuw opgebouwde complex start Arnold van de Graaf zijn tricotagebedrijf en begint Jos Geerts zijn winkel in tabaksartikelen.
- 1936:**Bouw van het Bernadetteklooster met een bewaarschool en een 3-klassige meisjesschool te Maliskamp. De scholen gaan in 1937 van start.
- 1936:**Zuster Maria Vincentia, hoofd van de meisjesschool Maria van Goede Bijstand, overlijdt. Zij wordt opgevolgd door zuster Gertrudo, die in 1955 haar zilveren kloosterjubiläum viert.
- 1939:**Mobilisatie. Ook in Rosmalen worden Nederlandse troepen gelegerd.
- 1940:**De Duitsers vallen Nederland binnen.
- 1940–1945:**Tweede Wereldoorlog. In Rosmalen vieren het clandestien slachten van vee en de zwarte handel hoogtij onder het mom: “Rosmalen voedt zichzelf èn d’n halve Bosch”.
- 1940:**Een Duitse bommenwerper van het type Heinkel stort op 10 mei 1940 neer in de Rosmalense polder.
- 1940:**Rosmalenaren nemen het niet al te nauw met de verplichte verduistering van hun woningen, die overigens ook voor de kerken en andere openbare gebouwen geldt.
- 1940:**Christina Ensel, leerling van de Annaschool uit Hintham, verlaat, uit veiligheidsoverwegingen, met haar ouders Rosmalen. De familie Ensel wordt in 1943 op transport gezet naar Sobibor. Het gezin vindt daar de dood.
- 1942:**Herman Lewin moet zijn villa op het landgoed “De Duinsche Hoef” afstaan aan de Duitsers, die het pand inrichten voor de zogenaamde nationaalsocialistische Volkswohlfahrt van de Duitse militairen en als Kinderheim.
- 1942:**De Annaschool in Hintham schaft een Duitse methode aan en start in de hoogste klas met de door de bezetter verplicht gestelde Duitse lessen.
- 1943:**Inleveren van de radio’s.
- 1943:**Karel Verzandvoort sterft als eerste Rosmalens oorlogsslachtoffer in kamp Vught.
- 1943:**Slager Henk Jonkmans uit de Dorpsstraat wordt als voormalig Duitser opgeroepen voor de militaire dienst in Duitsland. Hij sterft als tweede oorlogsslachtoffer aan het oostfront.
- 1944:**Dolle dinsdag. De Duitsers op de vlucht. Een groot aantal Rosmalenaren plundert de door de Duitsers met haastige spoed verlaten voormalige villa van Herman Lewin.
- 1944:**Drie Rosmalenaren worden door de Duitsers bij de bovengenoemde villa opgepakt. Piet Voets en Piet Ketelaars worden geëxecuteerd. Jan van Zoggel weet te ontsnappen.
- 1944:**Verzetsstrijder Theo Steijaert uit Hintham gefusilleerd in kamp Vught.
- 1944:**Rosmalen is bevrijd, maar de oorlog duurt

voort. In Rosmalen vallen nog oorlogsslachtoffers. Veel inwoners van Empel en Gewande komen als evacués naar Rosmalen.

1945:Nederland is bevrijd van het Duitse juk.

1941–1961:Martinus H. Vogels kapelaan in de Lambertusparochie.

1961: Pastoor te Velddriel.

1965: Pastoor te Handel.

1987: M.H. Vogels overlijdt.

1944–1966: J. v.d. Biggelaar pastoor van de Bernadetteparochie te Maliskamp.

1945:Door toedoen van pastoor v.d. Biggelaar gaat in Maliskamp een jongensschool van start.

1950:Zilveren priesterfeest van pastoor v.d. Biggelaar.

1951: Pastoor v.d. Biggelaar opent een parochiehuis te Maliskamp.

1953:Pastoor v.d. Biggelaar zegent de nieuwe jongensschool in.

1960:De Bernadetteparochie viert het zilveren parochiefeest.

1965:Pastoor v.d. Biggelaar viert zijn 40-jarig priesterfeest.

1966:Pastoor v.d. Biggelaar gaat met emeritaat.

1972: Pastoor v.d. Biggelaar overlijdt.

1945:Hintham viert op grootse wijze voor de eerste keer het bevrijdingsfeest.

1945:Het generalaat van de Zusters van Liefde uit Tilburg koopt het landgoed (met villa) “De Duijnsche Hoef” van Herman Lewin met de bedoeling er een sanatorium te stichten ter vervanging van het verwoeste sanatorium in Gennep. Dat Rosmalense sanatorium krijgt de naam Maria-Oord. (zie foto’s volgende kolom)

1946:De laatste Nederlandse Zouaaf, Petrus Matheus Verbeek uit Hintham, overlijdt. Hij wordt begraven op de begraafplaats bij de Annakerk.

1946:Oorlogsmonument op de Kruisstraat onthuld.

1947:Voetbalclub ODI uit Rosmalen en voetbalclub Juliana uit Hintham fuseren. De nieuwe club krijgt de naam: OJC = ODI – Juliana – Combinatie.

1948:Martien Spierings uit het Ven in Rosmalen sneuvelt voor God, Koningin en Vaderland op

Deze ansichtkaart van Maria Oord werd door Sien van der Sluijs, alias Sien van Harrie de Koelewijn, naar bakkerij G. de Werd gestuurd, om te danken voor een fruitschaal (hoort bij Maria Oord 1945).

Java.

1949:Wim van der Heijden uit Maliskamp sneuvelt voor God, Koningin en Vaderland op Java.

1949:In Hintham wordt het beeld van “Christus Koning” onthuld en ingezegend. Het beeld fungeert tegelijk als oorlogsmonument voor Hintham. Op de sokkel zijn de namen van de Hinthamse oorlogsslachtoffers aangebracht.

1950:De heer Jo Ceelen viert zijn zilveren jubileum als hoofd van de St. Joseph jongensschool te Rosmalen.

1951-1966:Nico de Leijer, pastoor van de Annaparochie te Hintham.

1955:Pastoor De Leijer viert zijn zilveren

priesterfeest.

1963: Pastoor De Leijer viert zijn 12½-jarig jubileum als pastoor te Hintham.

1966: Eervol ontslag voor pastoor De Leijer.

1967: Pastoor Nico de Leijer overlijdt op tragische wijze.

Speeltuin van Jos Verstappen te Maliskamp.

1951: Jos Verstappen start een speeltuin in Maliskamp, die in de wijde omtrek bekend werd.

1951: Oprichting van het muziek en cabaretgezelschap “Levensvreugd” te Rosmalen.

1955 – 1964: De heer L.A.J. Mazairac burgemeester van Rosmalen.

1964: Afscheid burgemeester Mazairac.

1984: Oud-burgemeester Mazairac overlijdt.

1956–1961: P. Janssens pastoor in de Lambertusparochie.

1959: Zilveren priesterfeest van pastoor Janssens.

1961: P. Janssens verlaat Rosmalen i.v.m. zijn benoeming tot pastoor te Nijmegen.

1966: Pastoor Janssens overlijdt.

1956: Leo van Iersel benoemd tot hoofd van de jongensschool St. Joseph te Rosmalen, als opvolger van de heer Jan de Bok.

1975: Leo van Iersel plotseling overleden.

1960: Rosmalen heet de 10.000ste inwoner welkom. Het is Johannes Adrianus Hubertus van Schijndel.

1967: De 14.000ste inwoner geboren.

1968: Mascha v.d. Krabben uit Hintham-Zuid is

de 15.000ste inwoner van Rosmalen.

1974: De 20.000ste inwoner geboren: Geertje Wingens uit Hintham-Zuid.

1980: Stefan van Creij is de 23.000ste inwoner van Rosmalen.

1983: Brent Harsveld wordt ingeschreven als 24.000ste inwoner.

1985: Maartje Remmers is de 25.000ste inwoner van Rosmalen.

1960: Adrianus Verhoeven, hoofd der school op de Kruisstraat, overlijdt. De Kruisstraatse school wordt gesloten.

1960: Cor Pennings benoemd tot hoofd van “de zustersschool”, Maria van Goede Bijstand. Hij volgt zuster Reinalda op en is het eerste lekenhoofd op deze school.

1972: Meester Cor Pennings overlijdt onverwacht.

1960: De VGLO-afdeling van de Mariaschool wordt een zelfstandige school. Zuster Reinalda wordt het hoofd van deze school.

1966: De VGLO-school wordt omgezet in een huishoudschool onder de naam LHNO “de Bron”.

1975: De eerste steen wordt gelegd voor nieuwbouw van LHNO “de Bron”.

1989: LHNO “de Bron” sluit.

1961: Het protestants kerkje te Hintham wordt gesloopt.

1961–1976: C. van Roestel pastoor van de Lambertusparochie.

1961: Zilveren priesterfeest van pastoor Van Roestel.

1962: Pastoor Van Roestel wordt de eerste deken van het dekenaat Rosmalen.

1976: Pastoor Van Roestel neemt om gezondheidsredenen afscheid van de Lambertusparochie.

1976: Pastoor Van Roestel overlijdt.

1961: P. Verstegen wordt benoemd tot bouwpastoor te Rosmalen voor de wijk “de Molenhoek”. De nieuwe parochie komt onder de bescherming van de H. Laurentius.

1963: Opening van de stenen noodkerk.

- 1968:** Sluiting van de noodkerk.
- 1971:** De eerste steen voor de nieuwe kerk wordt gelegd.
- 1972:** De nieuwe Laurentiuskerk wordt geconsacreerd, ingezegend en in gebruik genomen.
- 1961–1981:** P. Verstegen pastoor van de Laurentiusparochie.
- 1981:** P. Verstegen viert zijn 40-jarig priesterfeest.
- 1981:** P. Verstegen neemt afscheid van zijn parochie en wordt ereburger van Rosmalen.
- 1987:** P. Verstegen overlijdt.
- 1962:** De Laurentiuschool gaat van start o.l.v. Harry Vingerhoets.
- 1962:** Het oude reclameblaadje “De Molen” uit de jaren '50 verschijnt in november voor het eerst als een maandelijks krant. Antoon Deckers is de eerste hoofdredacteur van deze krant.
- 1965:** Het maandblad “De Molen” verschijnt vanaf 8 november om de veertien dagen.
- 1966:** “De Molen” wordt een weekblad.
- 1969:** Jan v.d. Bergh wordt de nieuwe eigenaar van “De Molen”.
- 1977:** Mieke v.d. Bergh – Greep neemt “De Molen” over.
- 1985:** Wegens ziekte doet Mieke v.d. Bergh – Greep “De Molen” over aan drukkerij Grasso.
- 1986:** “De Molen” verschijnt in een “nieuw jasje”.
- 1988:** Het verspreidingsgebied van “De Molen” wordt uitgebreid met Nuland en Vinkel.
- 1989:** “De Molen” krijgt een eigen redactiekantoor.
- 1993:** Het verspreidingsgebied wordt uitgebreid met Berlicum, Middelrode en Empel.
- 2002:** “De Molen” viert het 40-jarig jubileum.
- 2003:** “De Molen” stopt. “De Rosbode” presenteert zich als nieuwe Rosmalense krant.
- 1964 – 1979:** De heer J. Molenaar, burgemeester van Rosmalen.
- 1979:** Afscheid van burgemeester J. Molenaar.
- 2002:** Oud-burgemeester Molenaar overlijdt.
- 1964:** Opening van het gemeenschapshuis “de Kentering”.
- 1964:** Sluiting van het voetbalveld van OJC aan de Nieuwendijk.
- 1964:** Opening van het sportpark “de Hoef”.
- 1967:** OJC opent een eigen clublokaal op “de Hoef”
- 2005:** OJC-Rosmalen speelt zijn laatste wedstrijd op “de Hoef”. Het sportpark wordt gesloten.
- 1965:** De ULO-school Rosmalen gaat van start.
- 1965:** De eerste carnavalsoptocht (kinderoptocht) in Rosmalen. Na evaluatie hiervan wordt overgegaan tot de instelling van de eerste Raad van XI, de oprichting van “Vrienden van het Rosmalens Carnaval”, de presentatie van prins Mart I (**1965 – 1972**), Mart van Drunen, en zijn adjudant Kees v.d. Graaf. De Raad van XI en “de vrienden” worden bevolkt door: Jan (JES) v.d. Bergh, Piet van Creij, Huib Breuer, Theo Derksen, Marinus Heijmans, Hub van Helvoirt, Jos Heijmans, Wiek van Herpen, Jan Coppens, Krien v.d. Berg, Jos de Letter, M. v.d. Oetelaar en A. Verstappen.
- 1966:** In Hintham-Zuid wordt de parochie van de H. Willibrord opgericht. Bouwpastoor is de heer J. van Gastel.
- 1966-1970:** J. van Gastel pastoor van de Willibrordparochie in Hintham-Zuid.
- 1967:** De houten noodkerk wordt ingezegend.
- 1970-1972:** Pastoor v.d. Ven
- 1972-1976:** Pastoor S. Rottier
- 1976-1980:** Pastoor Herman van Vliet
- 1980:** Opheffing van de Willibrordparochie.
- 1966 – 1983:** Jan de Nijs pastoor van de Annaparochie te Hintham.
- 1981:** Pastoor De Nijs viert zijn 40-jarig priesterfeest te Hintham.
- 1983:** Pastoor De Nijs gaat met emeritaat.
- 1995:** Pastoor De Nijs overlijdt.
- 1966–1984:** B. Eras pastoor van de Bernadetteparochie te Maliskamp.
- 1979:** Pastoor Eras viert zijn 40-jarig priesterjubileum.
- 1984:** Pastoor Eras neemt afscheid van

Maliskamp.

1986: Pastoor Eras overlijdt.

1968:Opening van het zwembad Kwekelstijn. De

Ansichtkaart van het zwembad Kwekelstijn.

naam wordt door Carla Vos bedacht.

1978:Opening van het binnenbad.

1970:Oorlogsmonument te Rosmalen aan de Schoolstraat onthuld.

1970:Oprichting van basketbalvereniging "The Black Eagles".

1970:Opening van het nieuwe gebouw voor de Sparrenburgmavo in "de Kattenbosch".

1972:Consecratie, inwijding en opening van de Laurentiuskerk aan de Oude Baan.

1973:Opening van het nieuwe gebouw voor basisschool " 't Ven".

1973:Schutter zaait paniek in Rosmalen. Enkele mensen, waaronder bakker Albert de Werd, worden gegijzeld.

1973:Opening van het bejaardencentrum "de Annenborch" aan de Schoolstraat.

1975:In Hintham gaat het Hoogveldcollege van start.

1975:Opening van sporthal "de Hazelaar".

1976:Pastor P. Berkers benoemd tot pastoor van de Lambertusparochie. Onder zijn pastoraat wordt de Lambertuskerk gerestaureerd.

1987: Viering van het zilveren priesterfeest van pastoor Berkers.

1989: Afscheid van pastoor Berkers om geheel

persoonlijke redenen.

1977:Start van de grote restauratie van de Lambertuskerk.

1978:Feestelijke heropening van de gerestaureerde kerk.

1977:Opening van de nieuwbouw voor LHNO "de Bron" in "de Kattenbosch" bij de Sparrenburgmavo.

1977:Opening van het cultureel centrum "de Biechten" te Hintham.

1977:De gemeente Rosmalen stelt "het Boek van Verdiensten" in, waarin toekomstige ereburgers eervol zullen worden ingeschreven.

1979:Mr. Don Burgers benoemd tot burgemeester van Rosmalen.

1989:Benoeming van Don Burgers tot burgemeester van Den Bosch.

1995:Burgers neemt afscheid als burgemeester van Den Bosch.

2006:Don Burgers overleden.

1981:Pastor, pater J. van Berkom, benoemd tot pastoor van de Laurentiusparochie. Hij volgt pastoor P. Verstege op.

1992:Pastor van Berkom gaat met emeritaat.

1998: viering van zijn gouden priesterfeest.

1999:Pater van Berkom overlijdt in het klooster verzorgingstehuis van de paters H.Harten te Bavel.

1982:De Lambertuskerk krijgt een carillon, dat geschonken wordt door bouwbedrijf H. Pennings in verband met het 100-jarig jubileum van de zaak.

1983:Installatie van pastor Piet Robben als pastoor van de Annaparochie in Hintham.

1989:Viering van zijn 30-jarig priesterfeest.

1991:Om gezondheidsredenen neemt hij afscheid van zijn parochie.

1999:Viering van zijn 40-jarig priesterfeest in besloten kring in "de Biechten" te Hintham.

2005:Onverwacht overleden en begraven te Hintham bij zijn Annakerk.

1983:Antoon van Balkum start met: Trug nor Vruuger.

1983:Het Rosmalens Mannenkoor wordt opgericht.

- 1984:**Pastor Ch. Ruijs benoemd tot pastoor van de Bernadetteparochie te Maliskamp.
- 1990:**Afscheid van pastor Ruijs.
- 1986:**De laatste “zusters van Schijndel” verlaten het klooster Van Meeuwen. Het zijn: zuster Cunera, zuster Jacqueline, zuster Gijsberdine, zuster Eliza en zuster Magdalena.
- 1988:**Sloop van het klooster Van Meeuwen en de voormalige Mariaschool.
- 1988:**In een marktkraampje bij het winkelcentrum te Hintham start pastor Robben zijn actie voor de broodnodige restauratie van de Annakerk te Hintham. In korte tijd werd door de Hinthammers 171.000 gulden bijeengebracht. Eind 1988 was reeds 3 ton aan guldens toegezegd en/of gestort.
- 1989:**Hinthamse Annakerk in de steigers.
- 1990:** Actie voor herstel van de glas-in-loodramen.
- 1990:** Ontruiming van de Annakerk voor de restauratie aan de binnenkant.
- 1991:**Met een feestelijke viering wordt de gerestaureerde kerk heropend.
- 1989:**Jan Renders benoemd tot diaken voor de parochies van St. Lambertus en H. Laurentius.
- 1990:**In februari 1990 presenteert Den Bosch een discussienota over uitbreiding van de stad. Den Bosch geeft aan de gemeenten Rosmalen en Den Dungen te willen toevoegen aan haar grondgebied. In juni 1990 lekt het rapport uit van de commissie Schampers, ingesteld door het provinciebestuur, over de herindeling binnen Brabant. Rosmalen en de Vughtse Gement gaan naar Den Bosch.
- In juli 1990 wordt het rapport van de commissie Schampers officieel gepubliceerd.
- 1990–1995:**Rosmalen strijdt om zijn zelfstandigheid.
- 1990:**De herindelingsstrijd in Rosmalen begint. Het Comité Behoud Rosmalen treedt aan.
- 1991:**Grootse nieuwjaarsmanifestatie in het kader van de herindeling.
- 1991:**Eerste grote protestdemonstratie van Rosmalense inwoners in het provinciehuis te Den Bosch.
- 1991:**Gele kaartenactie van het Comité Behoud Rosmalen.
- 1992:**Grootse manifestatie in Rosmalen onder het motto: “Rosmalen raakt nooit van de kaart”.
- 1992:**Handtekeningenactie onder de bewoners van Hintham: 98% wil bij Rosmalen blijven.
- 1993:**Op aandringen van de Tweede Kamerfractie van het CDA wordt door de provinciebestuurders het herindelingsplan gewijzigd. Alleen Hintham en de polder moeten aan Den Bosch worden afgestaan.
- 1993:**Advies van de ingestelde Commissie Van Splunder: Hintham en de polder niet naar Den Bosch. CDA-staatssecretaris De Graaff – Nauta legt dit advies naast zich neer en wil dat geheel Rosmalen bij Den Bosch komt.
- 1994:**In Den Haag treedt een nieuw kabinet aan: Paars 1, o.l.v. Wim Kok.
- 1994:**Voorafgaande aan het debat in Den Haag wordt in Rosmalen een 24-uurs manifestatie gehouden in het gemeentehuis van Rosmalen tegen de plannen van de regering. Onder leiding van burgemeester Van der Velden gaan Rosmalense inwoners per trein massaal naar Den Haag om te laten horen, dat ze zelfstandig willen blijven. De landelijke pers is vol lof over deze protestdemonstratie.
- 1994:**De Tweede Kamer beslist, dat Rosmalen en Den Bosch worden opgeheven om vervolgens te worden samengevoegd tot één nieuwe gemeente.
- 1995:**De Eerste Kamer stemt in met de samenvoeging van Den Bosch en Rosmalen.
- 1995:**Tussentijdse gemeenteraadsverkiezingen voor de nieuwe gemeente. Rosmalens Belang wordt de grootste fractie in de gemeenteraad.
- 1995:**Grootse afscheidsmanifestatie in het Autotron te Rosmalen.
- 1996:**Vanaf 1 januari is Rosmalen een deel geworden van de gemeente 's-Hertogenbosch. De snelle plaatsing van de nieuwe gemeenteborden wekt veel wrevel.
- 1990:**Mr. Ralph Pans wordt benoemd tot burgemeester van Rosmalen.

- 1994:**Vroegtijdig vertrek van burgemeester Pans in verband met zijn benoeming tot burgemeester van Almere.
- 1990:**Installatie van pastor J. Scheepers als pastoor van de Lambertusparochie.
- 1999:**Pastor Scheepers benoemd tot deken van Den Bosch, Rosmalen en Empel.
- 2003:**Pastor Scheepers ontvangt de Hanneske d'n Heiboer trofee
- 2005:**Viering van zijn 40-jarig jubileum.
- 2005:**Afscheid als pastoor van de Lambertusparochie.
- 1991:**Sloop van de jongensschool St. Joseph te Rosmalen. De leegstaande school moet plaats maken voor de bouw van de Vreeburgpassage.
- 1991:**Sloop van de Annaschool in Hintham.
- 1991:**Kien Rombout uit Rosmalen wordt vermist.
- 1992:**De ouders van Kien worden gehanteerd. Enkele persoonlijke bezittingen van Kien worden gevonden. De ouders van Kien doen een emotionele oproep via de media.
- 1993:**Het dode lichaam van Kien Rombout wordt gevonden, precies 16 maanden na zijn vermissing, op de Zandverstuiving te Maliskamp – Rosmalen. Emotionele uitvaart in aanwezigheid van zijn medeleerlingen van de Sancta Maria Mavo.
- 1992:**Eric Seidel start te Hintham zijn priesterstage o.l.v. pastor Scheepers van de Lambertusparochie.
- 1993:**Eric Seidel wordt tot diaken gewijd.
- 1993:**Priesterwijding van Eric Seidel. Viering van zijn eerste H. Mis te Hintham.
- 1993:**Officiële benoeming van Eric Seidel als pastor in de Bernadetteparochie te Maliskamp en de Annaparochie te Hintham.
- 1995:**Afscheid pastor Seidel.
- 1993:**Opening van speeltuin “het Kwekkeltje” door burgemeester R. Pans.
- 1993:**Een felle brand verwoest een deel van een appartementencomplex en een deel van het winkelcentrum te Hintham.
- 1994:**De heer M. van Berckel benoemd tot waarnemend burgemeester van Rosmalen.
- 1994:**De heer Peter van der Velden benoemt tot burgemeester van Rosmalen.
- 1995:**Op 31 december wordt afscheid genomen van de heer Van der Velden in verband met de opheffing van de gemeente Rosmalen.
- 1995:**Geertjan van Rossem benoemd tot pastor in de Hinthamse Annaparochie.
- 1996:**De parochies van de H. Bernadette te Maliskamp en de H. Laurentius uit de Molenhoek in Rosmalen worden samengevoegd.
- 2000:**Besloten wordt over te gaan tot sluiting van de Bernadettekerk.
- 2000:**Theo van Osch benoemd tot pastor in de Annaparochie.
- 2000:**Sloop van bakkerij De Werd, gelegen op de hoek van de Van Meeuwenstraat, Rodenborchweg, Deken Fritsenstraat.

Bakkerij De Werd in de jaren 30 van de vorige eeuw. Links zien we de kleine Joske van Uden. De eerste steen voor deze bakkerij werd in 1908 gelegd. Piet van Pinxteren werd de eerste bakker, kruidenier en caféhouder in dit pand. In 1935 werd het geheel aangekocht door Gret de Werd voor 5.900 gulden. Drie generaties De Werd (Gret, Albert en Erica) oefenden hier het bakkersvak uit. Na sluiting en verkoop volgde in 2000 de sloop en kon begonnen worden met de bouw van het appartementencomplex “Boulangerie Veste”.

HEEMKUNDEKRING ROSMALEN

DANKT ZIJN SPONSORS

Boundless Business Consultancy	Heihoeven 53	5244 GK	Rosmalen
Timmers Bouwbedrijf bv.	Heikampweg 6	5249 JX	Rosmalen
P.Hoedemakers & Zn. bv.	De Grote Elst 40	5246 JP	Rosmalen
Soos Satisfaction	Fort Alexanderstraat 31	5241 EX	Rosmalen
Dierenspecialzaak Nico van den Berg	Oude Baan 3	5242 HT	Rosmalen
Gebr. Voets Weg- en Waterbouw	Vinkenveld 4	5249 JP	Rosmalen
Car-O-Tech	Hoogstraat 5	5258 BA	Berlicum
v.d.Weide Holding	Pastoor de Leijerstraat 5	5246 JA	Rosmalen
Bouwbedrijf van Niftrik	Friezenstraat 2	5249 JS	Rosmalen
Bouwmans Oliehandel bv.	West eind 2	5245 NL	Rosmalen

HEEMKUNDEKRING - ROSMALEN